

ISBN 978-605-89728-5-8

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu

**ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİ İÇİN
GÖĞÜS HASTALIKLARI
UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMI
CEP KİTABI**

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali Kocabaş (Editör)

Prof. Dr. İ. Kıvılcım Oğuzülgen

Prof. Dr. Emel Kurt

Prof. Dr. Tuncay Göksel

Pubbiz P.S.

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu

ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİ İÇİN GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMI CEP KİTABI

Hazırlayanlar

Prof. Dr. Ali Kocabaş (Editör)
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adana

Prof. Dr. İ. Kıvılcım Oğuzülgen
Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara

Prof. Dr. Emel Kurt
Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir

Prof. Dr. Tuncay Göksel
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir

Bu cep kitabı, Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu tarafından 2010 yılında yayınlanan "Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitim Programı" kitabından hazırlanmıştır. İlgili kitap tüm eğitim kurumlarında ve eğitimcilerde bulunmaktadır. Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu web sayfasından da (www.tghyk.org.tr) ilgili kitaba ulaşılabilir.

www.tghyk.org.tr

TÜRK GÖĞÜS HASTALIKLARI YETERLİK KURULU GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMINI HAZIRLAYANLAR

PROGRAM YAZIM GRUBU

Prof. Dr. Ali Kocabaş
Prof. Dr. Oya İtil
Doç. Dr. H. İbrahim Durak
Dr. Sıla Elif Törün
Yard. Doç. Dr. H. Cahit Taşkiran

Doç. Dr. Ahmet Uğur Demir
Doç. Dr. Sadık Ardiç
Prof. Dr. Erhan Ekinci
Doç. Dr. Pınar Ergün
Prof. Dr. Oğuz Kılınç
Prof. Dr. Hayati Bilgiç
Prof. Dr. Feyza Erkan

YETERLİK KURULU YÜRÜTME KURULU

Prof. Dr. Ali Kocabaş (Başkan)
Prof. Dr. Hayati Bilgiç (Başkan Yard.)
Prof. Dr. Oya İtil (Sekreter)
Prof. Dr. Orhan Arseven
Doç. Dr. Sadık Ardiç
Doç. Dr. Haluk Çalışır
Doç. Dr. Yurdanur Erdoğan
Prof. Dr. Bilun Gemicioğlu
Doç. Dr. Sedat Altın
Prof. Dr. Muzaffer Metintaş
Prof. Dr. Can Öztürk

Doç. Dr. Sedat Altın
Doç. Dr. Serir Özkan
Prof. Dr. Abdullah Sayiner
Prof. Dr. Tuncay Göksel
Prof. Dr. Mehmet Polatlı
Prof. Dr. Emel Kurt
Prof. Dr. Hakan Günen
Prof. Dr. Arzu Mirici

ARAŞTIRMA GÖREVLİSİ TEMSİLCİSİ

Dr. Yasemin Saygıdeğer

PROGRAM GELİŞTİRME GÖREV GRUBU

Prof. Dr. Ali Kocabaş
Prof. Dr. Oya İtil
Prof. Dr. İ. Kıvılcım Oğuzülgen
Doç. Dr. Filiz Koşar
Yar. Doç. Dr. Osman Elbek
Doç. Dr. Berna Dursun
Prof. Dr. Candan Ögüş

TIP EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Doç. Dr. H. İbrahim Durak
Dr. Sıla Elif Törün
Yard. Doç. Dr. H. Cahit Taşkiran

ELEŞTİRİLERİ İLE KATKIDA BULUNANLAR

Prof. Dr. Berna Musal
Yard. Doç. Dr. Mehmet Ali Gölpinar
Prof. Dr. İskender Sayek

*Türkiye’de Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi
Başlatanlara, Sürdürenlere ve Göğüs Hastalıkları
Uzmanlık Öğrencilerine...*

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
Giriş	11
Amaç ve hedefler	13
Yöntem	15
Eğitim programının temelleri	17
Öğrenme içeriği	25
Öğrenme ve öğretme modelleri	31
Ölçme – değerlendirme	39
Eğitim ortamı ve eğiticiler	43
Program yönetimi ve sorumluluklar	47
Kalite-nitelik güvencesi ve program değerlendirme	51
Uzmanlık öğrencisinin hak ve sorumlulukları	53
Çekirdek müfredat	57
Modül örnekleri	69
Sayılarla göğüs hastalıkları uzmanlığı	75

ÖNSÖZ

Türkiye’de, verem hekimliği olarak bilinen ftizyoloji uzmanlığının Sağlık Bakanlığı’nca 1949’da bağımsız bir uzmanlık dalı olarak kabul edilmesinden sonra, bu uzmanlık dalının adı, batılı ülkelerdeki değişime paralel olarak 1960’larda göğüs hastalıkları ve tüberküloz, 1980’lerde de göğüs hastalıkları uzmanlığı şeklinde değişim göstermiştir. Günümüzdeki gelişmeler, bu uzmanlık dalının adının önümüzdeki yıllarda göğüs hastalıkları, yoğun bakım ve uyku hastalıkları uzmanlığı şeklinde değişim göstereceğini işaret etmektedir.

Uzmanlık eğitiminin düzeyinin yükseltilmesi ve standardizasyonu amacıyla ABD’de 1916’da kurulmaya başlanan Yeterlik Kurulları (Board), 1990’lardan sonra Avrupa ve hemen arkasından Türkiye’de oluşturulmaya başlanmıştır. Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulunca (TTB-UDEK) 1996 yılında başlatılan bu çabalar, Türk Toraks Derneği ve Türkiye Solunum Araştırmaları Derneğince ortaklaşa olarak 2000 yılında Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulunun kurulmasına neden olmuştur.

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulunun temel amacı, Türkiye’de göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi iyileştirmek, düzeyini yükseltmek, ulusal ve uluslararası standartlara uygun hale getirmek ve böylece topluma sunulan sağlık hizmetinin niteliğini iyileştirmektir. Bu amaçla:

- Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren kuruluşların eğitim ortamı, eğitici, eğitim programı standartlarını belirleyerek uzmanlık eğitiminin kalitesinin iyileşmesini,
- Türkiye’de uzman hekim olarak çalışmak için Sağlık Bakanlığı’ndan zorunlu olarak alınması gereken lisans belgesinin (uzmanlık diploması) dışında, gönüllü olarak belgelendirilmek isteyen uzman hekimlerin, belirlenen asgari eğitim standartlarında uzmanlık eğitimi tamamlayıp tamamlamadığını değerlendirmeyi, bu özel-

liklere uyanları yeterlik sınavlarına almayı, başarılı olanlara yeterlik belgesi vermeyi ve yeterlik belgesi verdiği hekimlerin yeterliklerini belirli aralarla değerlendirmeyi (yeniden belgelendirme) hedeflemektedir.

**1996 YILINDA BAŞLATILAN
BU ÇABALAR, TÜRK
TORAKS DERNEĞİ VE
TÜRKİYE SOLUNUM
ARAŞTIRMALARI
DERNEĞİNCE ORTAKLAŞA
OLARAK 2000 YILINDA
TÜRK GÖĞÜS
HASTALIKLARI YETERLİK
KURULUNUN KURULMASINA
NEDEN OLMUŞTUR.**

Son yıllarda, sağlık hizmetlerinde niteliğin iyileştirilmesi ile tıp eğitiminin iyileştirilmesi arasında kurulan doğrudan bağlantı ve hekimlerin dünya ülkelerinde serbest dolaşımının artması, tıp eğitiminin diğer alanlarında olduğu gibi uzmanlık eğitiminde küresel standartların oluşturulmasına neden olmuştur. Bu amaçla Avrupa'da Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitiminin Uyumlaştırılması amacıyla

ERS-Okulu bünyesinde HERMES (Harmonised Education in Respiratory Medicine for European Specialists) yapılanması oluşturulmuştur. Avrupa Tıp Uzmanları Birliği ve HERMES, ABD'de olduğu gibi, Avrupa ülkelerinde de üç yıllık bir iç hastalıkları eğitiminden sonra en az üç yıllık bir göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimini önermektedir.

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu, gerek ulusal gereksinimler, gerekse HERMES ve diğer uluslararası standartlar dikkate alınarak Nisan 2007'de, göğüs hastalıkları uzmanlarının hakkında bilgi sahibi olmaları gereken tüm konu başlıklarının listesi ve uzmanlık eğitiminin tamamlanmasıyla elde edilmiş olması gereken yetkinlik listesi ve düzeyleri tanımlanmıştır. Nisan 2009'da da bu konu başlıklarının ve günlük klinik pratik için gereken diğer niteliklerin öğrenilmesi, öğretilmesi ve değerlendirmesini de içeren, ilk iki yılı iç hastalıklarında geçmek üzere beş yıl süreli bir uzmanlık eğitim programı oluşturulmuştur.

Yeterlik Kurulunca önerilen bu uzmanlık eğitim programı, uzmanlık öğrencilerinin beş yıllık uzmanlık eğitiminde edinmeleri gereken temel çekirdek yetkinlikleri klinik pratik içinde uygulanacak ve öğrenilecek modüller şeklinde yapılandırmıştır. Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren her

kurumun, kendi özelliklerine uygun, fakat Yeterlik Kurulunca önerilen öğrenme içeriğini kapsayan, her bir modüldeki bilgi, beceri ve tutum hedeflerine ulaşmayı hedefleyen ve en az uygulama sayılarının yapılmasını sağlayan, kurumsal eğitim programlarını oluşturmaları gerekmektedir. Kurumların, kendi kurumsal eğitim programlarını oluştururken, Yeterlik Kurulunca hazırlanan bu eğitim programı bir çerçeve program işlevi görecektir.

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu, ülkemizde göğüs hastalıkları uzmanlık eğitiminin başlamasının 60. yılında bu eğitim programını sunmaktan büyük onur duymaktadır. Hazırlanan uzmanlık eğitim programının hem ülkemizdeki göğüs hastalıkları uzmanlarının daha nitelikli hale gelmesine, hem de bu uzmanlık alanında verilen sağlık hizmetinin düzeyinin artırılmasına büyük katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Prof. Dr. Ali Kocabaş

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Türkiye’de göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren kurumlar arasındaki eğitim programları farklılıklarını gidermek ve ülkemizdeki uzmanlık eğitiminin düzeyini uluslararası standartlara uygun hale getirmek amacıyla Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu tarafından bu eğitim programı oluşturulmuştur. Önerilen bu uzmanlık eğitim programı, Türkiye’de üniversitelerde ve Sağlık Bakanlığı’na bağlı eğitim hastanelerinde verilen göğüs hastalıkları uzmanlık eğitiminin içerik, öğrenme ve değerlendirme yöntemleri, eğitim ortamı, eğitici ve eğitilenler yönünden standardize edilmesi, böylece yetiştirilen uzman hekimler arasındaki farklılıkları azaltarak, göğüs hastalıkları uzmanlığı alanında verilen sağlık hizmetlerinin kalitesini iyileştirmeyi amaçlamaktadır.

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitim programının temel özellikleri, uzmanlık öğrencisi odaklı oluşu, mezuniyet hedeflerine (sonuca) dayalı olması ve bu hedeflere ulaşmak için işe dayalı öğrenme deneyimlerine ağırlık veren bir stratejiyi benimsemesi, çekirdek yetkinlikleri modüller şeklinde yapılandırması ve verilen eğitimi uzmanlık öğrencisi gelişim dosyası (portfolyo) ile izlemeyi hedeflemesidir.

TÜRK GÖĞÜS HASTALIKLARI YETERLİK KURULU
EĞİTİM ÜST KURULU TOPLANTISI
8 Nisan 2009, Antalya

AMAÇ VE HEDEFLER

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulunca hazırlanan bu uzmanlık eğitim programının amacı, uzmanlık öğrencilerinin, yetişkin yaş grubundaki bireylerde solunum sistemi hastalıklarının koruma, tanı, yönetim ve tedavisini kanıta dayalı tıp, iyi tıbbi bakım ilkeleri ve uluslararası standartlara uygun olarak yapabilmeleri için gereken yetkinlikleri ve tüm bu alanlarda yaşam boyu öğrenme motivasyonu ve alışkanlığı kazanmalarını sağlamaktır.

GENEL HEDEFLER

- 1 Dahili tıp ile ilgili acil ve diğer klinik özelliklerle başvuran hastalarda bakım ve yönetim ilkelerini bilmek, bu hastaları yönetmek veya daha ileri bir merkeze sevk edebilmek,
- 2 Göğüs hastalıklarının klinik özellikleri ile başvuran hastalarda öykü, klinik muayene ve uygun incelemelerle ayırıcı tanı yapabilmek,
- 3 Göğüs hastalıkları ile ilgili temel bilim bilgilerini hekimlik uygulamalarında kullanabilmek,
- 4 Güvenilir bağımsız bir uzman hekimlik hizmeti verebilmek için göğüs hastalığına sahip hastaların tanı ve tedavisinde uygun ve yeterli bilgi ve becerileri uygulamak,
- 5 Hastalar için, sadece uygun tedaviyi değil, sağlığın korunması ve geliştirilmesi, hastalığın önlenmesi, uzun süreli tedavi planları ve palyatif tedaviyi de dikkate alan tam bir tedavi planı oluşturmak,
- 6 İyi tıbbi bakımla (iyi klinik bakım, yönetim ve iyi tıbbi bakımın sürdürülmesi, hastalarla ilişkiler ve iletişim, meslektaşlarla ilişkiler ve işbirliği, öğretme ve yetiştirme, profesyonel davranış, etik ilkere uyum, yönetim ve sağlık sistemi yapısı, hastalıkların sosyolojik dinamiklerini görebilme, sağlık ortamına eleştirel bakış) ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışlara sahip olmak ve uygulamaktır.

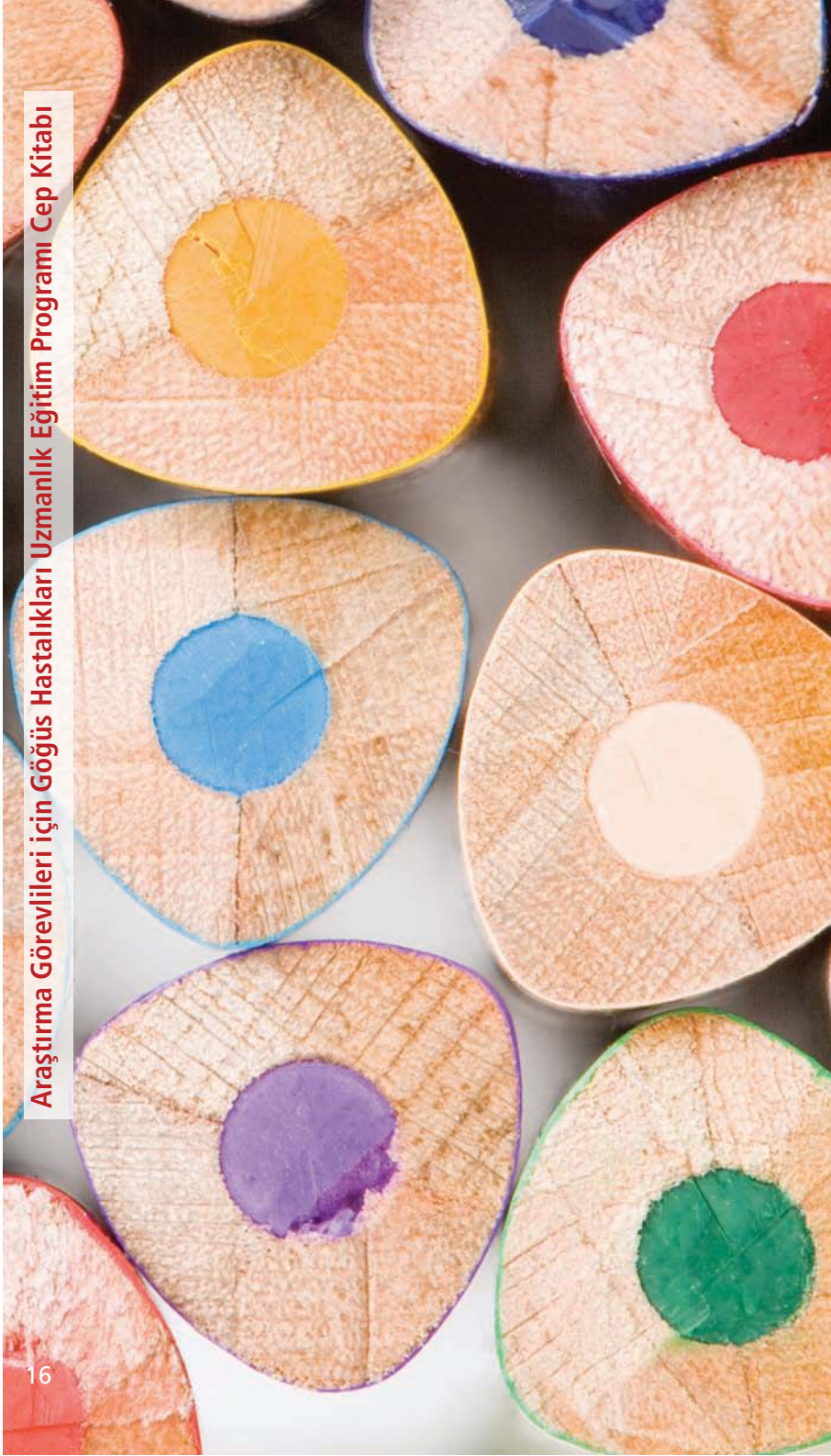

YÖNTEM

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu Yürütme Kurulunun Haziran 2005'te oluşturduğu stratejik eylem planı çerçevesinde, önce göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren kuruluşlarda Ağustos 2005'te bir anket çalışması yapılarak Türkiye'de göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi ile ilgili bir durum analizi yapılmış, daha sonra da **HERMES** ile uyumlu bir çekirdek müfredat taslağı oluşturulmuştur. Türkiye'de göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren tüm Göğüs Hastalıkları Anabilim dallarının başkanlarından ve Sağlık Bakanlığı eğitim kuruluşlarındaki tüm klinik şeflerinden oluşan Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu-Eğitim Üst Kurulu, Nisan 2007'de Antalya'da yaptığı toplantıda, bu taslağı tartışmış ve göğüs hastalıkları uzmanlarının bilgi sahibi olmaları gereken tüm konu başlıklarının listesini, yetkinlik alan ve düzeylerini, uzmanlık eğitim süresini ve rotasyonları belirlemiştir.

Yeterlik Kurulunca Şubat 2009'da tüm eğitim kurumları ve uzmanlık öğrencilerine yönelik ikinci durum saptaması ve gereksinim belirlemesi anket çalışması yapılmış ve gönüllü eğitimciler ve asistan temsilcileri ile tıp eğitimi anabilim dalı öğretim üyelerinden oluşan bir **Program Geliştirme Görev Grubu** oluşturulmuştur. Bu görev grubunca hazırlanan taslak uzmanlık eğitim programı, 8 Nisan 2009'da Antalya'da Türk Toraks Derneği 12. Yıllık Kongresi sırasında toplanan Yeterlik Kurulu-Eğitim Üst Kurulunca değerlendirilmiş ve genel bir uzlaşa sağlanacak şekilde değiştirilerek son şeklini almış ve 10 Nisan 2009'da yapılan Yeterlik Kurulu Genel Kurulunda "**Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitim Programı**" olarak kabul edilmiştir.

Değişen durum ve koşullara, ortaya çıkan gelişmelere bağlı olarak ilerleyen zaman içinde uzmanlık eğitim programında gerekli değişikliklerin yapılması kaçınılmazdır.

EĞİTİM PROGRAMININ TEMELLERİ

GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIĞI/UZMAN GÖREV TANIMI

Göğüs hastalıkları uzmanı, uzmanlık eğitim programını başarıyla tamamlayarak ülkenin sağlık sistemi içinde ve izin verdiği ortamlarda bağımsız bir uzman olarak hekimlik yapma yetkinliğine sahiptir. Asistanlık süresini ve rotasyonlarını tamamlamış, asgari uygulamaları yapmış, uzmanlık tezi kabul edilmiş, uzmanlık sınavında başarılı olmuş hekim uzmandır.

Uzman hekimden beklenen, eleştirel düşünmek, sorgulama, gözlem yapmak, bilgi ve gözlemlerini sentez edebilmek, ilgili durumlarda kullanabilmek ve etkili bir biçimde sunabilmektir. Uzman hekimin farklı kültürel, sosyal ve etnik kökenden insanlarla etkin iletişim kurma becerisi olmalıdır. Uzmanın sürekli bir mesleki gelişimi ve bilgiye erişim becerisi olmalıdır. Uzmanın, kanıta dayalı, doğru ve uygun klinik kararlar üretip bunların hesabını verebilmesi gerekir.

GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANININ MESLEKİ DEĞERLERİ

Göğüs hastalıkları uzmanının sahip olması gereken mesleki değerler aşağıdaki başlıklar altında ele alınabilir;

- 1 Hasta-hekim ilişkileri
- 2 Yaşam boyu öğrenme ve sürekli mesleksi gelişim
- 3 Ekip çalışması

Uzmanlık eğitiminde, toplum sağlığını yönlendiren sağlık politikaları bilgisi, hasta hakları ve tıbbi etik kavramlarının benimsenmesi yer almalıdır. Uzmanlık öğrencilerinin eğitim programı sırasında bilimsel araştırmalarda yer almaları, bilimsel mantık ve metodolojiyi kavramış olmaları gerekir.

Zaman yönetimi, verimlilik, yaratıcılık, inisiyatif almak, kanıtlara ve kılavuzlara uygun hekimlik uygulaması, tanı ve tedavideki belirsiz durumlarla başa çıkabilme, hastaları en önce düşünmek, iletişim becerileri, eğitim becerileri (sunum becerileri, tartışma becerileri, geri bildirim verme becerileri gibi), ekip çalışması becerileri (takım oyunculuğu, sorumlulukları paylaşmak ve yardımlaşmak vb) içselleştirmesi gereken tutumlar arasındadır.

Mesleki gizliliği koruma, ilaç endüstrisi ve teknolojiyle ilişkiler, akılcı ilaç seçimi ölçütlerine göre reçete yazma, araştırma etiği / yayın etiği bir uzman için kazanılması gerekli tutumlardır.

EĞİTİM PROGRAMI STRATEJİ VE İLKELERİ

Yeterlik Kurulunca hazırlanan bu uzmanlık eğitim programı, mezuniyet hedeflerine göre planlanmıştır. Bu hedefler modüller halinde gruplanmış ve eğitim kurumlarında nasıl işlenebileceklerine (yıl, öğrenme, etkinlikleri değerlendirme yöntemleri ve yetkinlik kanıtları) dair strateji ve yöntemler önerilmiştir. Uzmanlık öğrencilerinin programdaki hedef yetkinliklere ulaşmalarını sağlayacak ana strateji işe dayalı öğrenme üzerinden kurgulanmıştır. Bu ana stratejinin üç temel bileşeni aşağıda verilmektedir.

1. Öğrenenler, uygun bir gözetim altında ve çoğul yöntemlerle öğrendikleri bilgiler üzerinden kendilerine verilen **klinik uygulama** sorumlulukları ile mesleklerinin gerektirdiği yetkinlik düzeyine ulaşırlar.
2. Uzmanlık öğrencilerinin kendi öğrenme süreçlerini fark etme, değerlendirme ve düzenlemenin zeminini oluşturacak olan **uzmanlık öğrencisi gelişim dosyasının** (portfolyo) yaşam boyu öğrenme motivasyonunu ve bağımsız öğrenebilme yetkinliğini kazandırabileceği düşünülmüştür.

3. Kurumsal programlar dönemlere göre uzmanlık öğrencileri için minimum bir erişim düzeyi belirlemeli, ancak 6 aydan kısa olmayan dönemlerle, akademik gözetmen eşliğinde ve portfolyolar zemininde **bireysel öğrenme planı oluşturma, gözden geçirme, yeniden düzenleme** süreçlerini içererek bireyselleştirilmelidir.

Kurumların uzmanlık eğitim programlarını oluştururken öğrencilere Türkiye’de göğüs hastalıkları uzmanlık mesleğini yaparken yüz yüze gelebilecekleri tüm problemlerle karşılaşmalarını sağlayacak ve süregelen hastalığı olanları yeterli şekilde izleyebilecekleri bir rotasyon planı yapmaları gerektiği açıktır. Buradan hareketle göğüs hastalıkları uzmanının çalışabileceği her tür kurumda rotasyon yapılması hedeflenmeli ve uzmanlık öğrencilerinin giderek artan bir sorumlulukla bu kurumlarda uygun gözetim altında çalışmaları ve öğrenmeleri sağlanmalıdır.

EĞİTİM YAPISI

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimine başlayabilmek için, tıp fakültesi mezunu olmak ve TUS’da başarılı olmak gereklidir. TUS’da başarılı olan adaylar kişisel tercihleri ve puan durumlarına göre, göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi verilen 47 üniversite Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, 4 Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve Sağlık Bakanlığı’na bağlı genel eğitim hastanelerinde yer alan 3 göğüs hastalıkları kliniğinden birine uzmanlık öğrencisi olarak atanırlar.

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitiminin süresi beş yıldır. Bu sürenin ilk iki yılı Temel Eğitim, son üç yılı ise Uzmanlık Eğitimi olarak biçimlendirilmiştir. Temel eğitim süresince göğüs hastalıkları kliniği dahil, değişik kliniklerde rotasyonların yapılması ve Genel Yetkinlik-1 modüllerinde (**Tablo 1**) belirtilen yetkinliklerin kazanılması hedeflenmiştir. Uzmanlık eğitimi dönemi ise göğüs hastalıkları kliniklerinde geçirilecek dönem olup, buna ek olarak Genel Yetkinlik-2’de (**Tablo 1**) belirtilen yetkinliklerin edinilmesi hedeflenmiştir.

Tablo 1: Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi

TEMEL EĞİTİM (İKİ YIL)		
Rotasyonlar	Süre (ay)	Genel Yetkinlikler-1
Göğüs Hastalıkları	3	• Öykü alma, muayene ve kayıt tutma becerileri • Zaman yönetimi ve karar verme becerileri • İyi kalitede bakım ve hasta güvenliği • Enfeksiyon kontrolü • Geçerli hasta onamı • Bir konsultasyonda hastalarla iletişim • Meslektaşlarla çalışma • Profesyonel davranış
İç Hastalıkları	Toplam 12	
Hematoloji	1	
Onkoloji	2	
Romatoloji-İmmünoloji	1	
Gastroenteroloji	2	
Nefroloji	2	
Endokrinoloji	2	
Dahili yoğun bakım	2	
Kardiyoloji	3	
Enfeksiyon Hastalıkları	2	
Radyoloji	2	
Acil servis	2	
UZMANLIK EĞİTİMİ (ÜÇ YIL)		
Göğüs Hastalıkları	Süre (ay)	Genel Yetkinlikler-2
Servis	≥12	• Sağlığın geliştirilmesi ve halk sağlığı • Tıbbi etik ve halk sağlığı • Hekimlik uygulamalarının yasal çerçevesi • Etiğe uygun araştırmalar • Kronik durumların yönetimi ve hastada öz-bakım yetilerinin geliştirilmesi • İyi klinik uygulamanın sürdürülmesi ve yönetişim • Kötü haber verme • Şikayetler ve tıbbi hatalar • Öğretme ve yetiştirme • Sağlık yönetimi ve politikaları
Poliklinik	≥12	
Yoğun bakım	≥2	
II. Basamak sağlık kuruluşu	≥2	
İç rotasyonlar (*)		
Solunum fonksiyon laboratuvarı		
Bronkoscopi		
Alerji		
Uyku laboratuvarı		
Sigara bırakma polikliniği		
Pulmoner rehabilitasyon		
Göğüs cerrahisi		
Meslek hastalıkları		
Araştırma		
TB kliniği-VSD		
Üniversite-Eğitim hastanesi		
*Rotasyonların yer ve sürelerine, uzmanlık öğrencilerinin ilgili yetkinlik ve önerilen en az uygulama sayılarına ulaşmasını sağlayacak şekilde, eğitim kurumları tarafından karar verilir. Bu rotasyonların bir kısmı servis-poliklinik çalışmaları sırasında yapılabilir.		

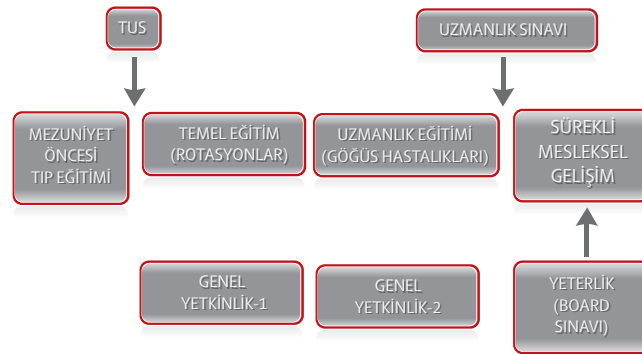
Öngörülen beş yıllık uzmanlık eğitimi tamamlayan uzmanlık öğrencileri Sağlık Bakanlığı'na çıkarılacak Tıpta Uzmanlık yönergesinde öngörülen şekilde uzmanlık sınavına girerler. Başarılı olanlar kurumlarınca Sağlık Bakanlığı'na bildirilir ve bakanlıkça verilen uzmanlık belgesi ile bir göğüs hastalıkları kliniğini yönetebilecekleri yetkisi kendilerine verilir. Bu belgeyi alan hekimler Türkiye'de uzman hekim olarak mesleklerini uygulayabilirler.

Uzmanlık belgesini (lisans belgesini) alan hekimler arasından gönüllü olanlar, yeterlik kurulunca önerilen uzmanlık eğitimi programını tamamladıklarını belgelemeleri durumunda Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kuruluna başvurarak yazılı ve pratik yeterlik sınavlarına girebilirler ve kazananlara yeterlik (Board) belgesi verilir. Bu belgenin geçerlik süresi 10 yıl olup, hekimlerin bu süre sonrasında Yeterlik Kurulunun düzenleyeceği Yeniden Belgelendirme (resertifikasyon) sınavlarına girmeleri gerekir.

Yeterlik Kurulunca belgelendirilen bir uzman hekim, standart bir eğitim programını tamamladığı ve uzmanlık alanındaki hekimlik uygulamalarını tanımlanmış standartlara uygun yapabildiği konusunda topluma güvence verilmiş olan hekimdir (Şekil 1).

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi başlıca üç bölümden oluşur (Şekil 1):

Şekil 1: Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitiminin bölümleri

GENEL YETKİNLİKLER

Tüm uzmanlık alanlarındaki hekimlerin, etkin ve güvenli bir sağlık hizmeti verebilmeleri için tıbbi bilgi ve beceri dışında sahip olmaları gereken ahlaki, yasal ve mesleki yetkinliklerdir. Bu yetkinlikler, Temel Eğitim döneminde edinilmesi gereken yetkinlikler (Genel Yetkinlikler-1) ve Uzmanlık Eğitimi döneminde edinilmesi gereken yetkinlikler (Genel Yetkinlikler-2) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır (**Tablo 1**).

Genel Yetkinlikler-1 bölümü; Öykü alma, muayene ve kayıt tutma becerileri, zaman yönetimi ve karar verme becerileri, iyi kalitede bakım ve hasta güvenliği, enfeksiyon kontrolü, geçerli hasta onamı, bir konsültasyonda hastalarla iletişim, meslektaşlarla çalışma ve profesyonel davranış gibi yeterlikleri içerir.

Genel Yetkinlikler-2 bölümü; Sağlığın korunması, geliştirilmesi ve halk sağlığı, tıbbi etik ve halk sağlığı, hekimlik uygulamalarının yasal çerçevesi, etiğe uygun araştırmalar, kronik durumların yönetimi ve hastada öz-bakım yetilerinin geliştirilmesi, iyi klinik uygulamanın sürdürülmesi ve yönetim, kötü haber verme, şikayetler ve tıbbi hatalar, öğretme ve yetiştirme, sağlık yönetimi ve politikaları gibi yetkinlik alanlarını içerir (Bkz. Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Programı Ek-2).

TEMEL EĞİTİM-ROTASYONLAR

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimine başlayan bir uzmanlık öğrencisinin ilk iki yılında değişik kliniklerdeki rotasyonları içeren bir Temel Eğitimi alması hedeflenmiştir. Bu eğitim süresince göğüs hastalıkları, kardiyoloji, enfeksiyon hastalıkları, hematoloji, immünoloji-romatoloji, onkoloji, gastroenteroloji, nefroloji, endokrinoloji, yoğun bakım, acil servis, radyoloji rotasyonlarının yapılması planlanmıştır. Bu rotasyonlarda edinilmesi gereken bilgi, beceri ve tutumlarla, bu öğrenim hedeflerine ulaşmak için kullanılacak öğrenme yöntemleri ve hedeflenen yetkinliklere ulaşıp ulaşılmadığını değerlendiren ölçme yöntemleri konu ile ilgili modüllerde belirtilmiştir (Bkz. Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Programı Ek-3). Temel eğitim döneminin ilk 3 ayında yapılacak göğüs hastalıkları ro-

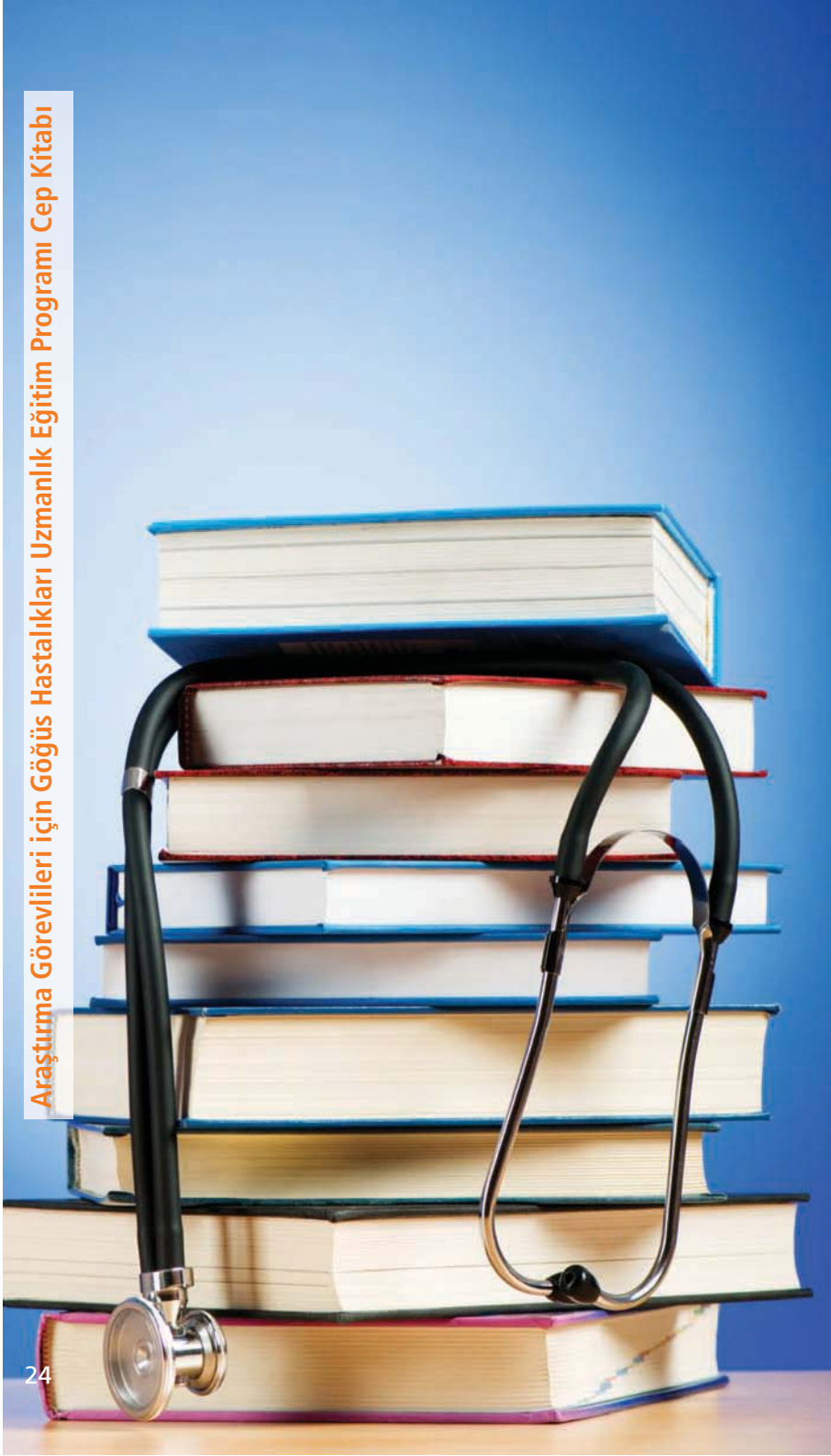

tasyonu, aynı zamanda adaptasyon eğitimi dönemi olarak da değerlendirilmelidir (Tablo 1).

UZMANLIK EĞİTİMİ (GÖĞÜS HASTALIKLARI KLİNİĞİ/ANABİLİM DALI DÖNEMİ)

Temel Eğitim dönemini başarıyla tamamlayan uzmanlık öğrencileri, uzmanlık eğitimlerinin geri kalan 3 yılını Göğüs Hastalıkları Kliniği/Anabilim Dalında tamamlarlar. Göğüs hastalıklarında bulundukları süre içinde yapacakları iç rotasyonlar Tablo 1’de gösterilmiştir. Uzmanlık öğrencilerinin bu dönemde en az 12 ay servis, en az 12 ay poliklinik, en az 2 ay yoğun bakım ve 2 ay ikinci basamak bir sağlık kuruluşunda (devlet hastanesi göğüs kliniği, göğüs hastalıkları hastanesi vb) çalışması öngörülmüştür. Bu dönemde uzmanlık öğrencileri 37 modülü kapsayan bir eğitim alırlar. Bu modüllerde uzmanlık eğitimini tamamlayan bir uzmanlık öğrencisinin edinmesi gereken bilgi, beceri ve tutum hedefleri tanımlanmıştır. Buna ek olarak, her bir modülde, bilgi, beceri ve tutum hedeflerinin kaçınıcı yıllarda (3-4 veya 5) edinilmesi gerektiği de belirtilmiştir (Bkz. Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Programı Ek-4). Bu uzmanlık eğitim programında önerilen yetkinliklerin kazanılması ve en az uygulama sayıları ilgili kurumda gerçekleştirilemiyorsa uzmanlık öğrencisinin bu alanda eğitim alacağı bir başka kurumda rotasyon yapması sağlanmalıdır.

ÖĞRENME İÇERİĞİ

Temel Eğitim ve Uzmanlık Eğitimi dönemlerinde edinilmesi gereken yetkinlikler modüller şeklinde biçimlendirilmiştir. Her bir modülde bilgi, beceri ve tutum hedefleri tanımlanmış, bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak öğrenme etkinlikleri ve değerlendirmede kullanılacak değerlendirme yöntemleri belirlenmiş, yetkinlik kanıtları belirtilmiştir (**Tablo 3**).

Temel Eğitim ve Uzmanlık Eğitimi döneminde edinilecek genel yetkinlik modülleri, Temel Eğitim döneminde değişik rotasyonlarda edinilecek yetkinlikler ile ilgili modüller ve Uzmanlık eğitimi döneminde göğüs hastalıkları kliniğinde edinilecek yetkinlikler ile ilgili modüller **Tablo 4**'te gösterilmiştir. Tüm bu modüllerin içerikleri ise Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Programı Ek 3, 4 ve 5'te verilmiştir.

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi döneminde bir uzmanlık öğrencisinin yapması beklenen en az uygulama/girişim sayıları **Tablo 5**'te gösterilmiştir. Her bir uygulama/girişimde beklenen yetkinlik düzeyleri ise çekirdek müfredatta gösterilmiştir. Her bir uzmanlık öğrencisi, bu uygulamaları beklenen sayı ve yetkinlik düzeyinde yaptığını uzmanlık öğrencisi gelişim dosyasında (portfolyo) belgelemeli, konu ile ilgili klinik gözetmen raporları ve/veya sınav sonuçları bu dosyada yer almalıdır.

Tablo 3: Bir modülün özellikleri

Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
Bilgi Hedefleri			
Beceri Hedefleri			
Tutum Hedefleri			

Tablo 4: Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitiminde uygulanacak modüller

Genel Yetkinlik Modülleri 1-2	Temel Eğitim Dönemi (Rotasyonlar) Modülleri	Uzmanlık Eğitimi Dönemi (Göğüs Hastalıkları) Modülleri
1. Anamnez alma 2. Fizik bakı 3. Tanı ilkeleri ve klinik karar verme 4. Güvenli ilaç kullanımı 5. Bilgi yönetimi 6. Zaman yönetimi 7. Klinik durumlarda karar verme ve akıl yürütme 8. Bakımın odağı olarak hasta 9. Klinik uygulamalarda hasta güvenliğinin önceliklendirilmesi 10. Ekip çalışması ve hasta güvenliği 11. Kalite ve güvenlik geliştirme ilkeleri 12. Enfeksiyon kontrolü 13. Sağlığın korunması, geliştirilmesi ve halk sağlığı 14. Tıbbi etik ilkeleri ve yasal konular 15. Geçerli hasta onamı 16. Hekimlik uygulamalarının yasal çerçevesi-mevzuat 17. Araştırma etiği 18. Süreç klinik durumların yönetimi ve hastada öz-bakım yetilerinin geliştirilmesi 19. Öğrenme 20. Kanıt ve kılavuzlar 21. Denetim 22. Konsültasyon/Hasta ile görüşme 23. Kötü haber verme 24. Tıbbi bakıma ilişkin şikayetler ve tıbbi hatalar 25. Meslektaşlarla ilişkiler ve işbirliği 26. Öğretme ve yetiştirme 27. Profesyonel davranış 28. Yönetim ve sağlık sistemi yapısı	Semptomlar 1. CPR 2. Şoklu hasta 3. Bilinçsiz hasta 4. Anafaksi 5. Karın ağrısı 6. Akut sırt ağrısı 7. Nöbet geçiren hasta 8. Ani bilinç kaybı 9. Nefes darlığı 10. Göğüs ağrısı 11. Diyare 12. Kırıklar 13. Ateş 14. GIS kanama 15. Baş ağrısı 16. Ekstremitte ağrı şişlik 17. Sarılık 18. Çarpıntı 19. Zehirlenme 20. Bulantı kusma Sistemler 1. Göğüs hastalıkları 2. Hematoloji 3. Onkoloji 4. Romatoloji-İmmünoloji 5. Gastroenteroloji 6. Nefroloji 7. Endokrinoloji 8. Kardiyoloji 9. Enfeksiyon hastalıkları 10. Radyoloji 11. Halk sağlığı Tetkikler 1. Biyokimyasal 2. Hematolojik 3. Mikrobiyoloji-İmmünolojik 4. Radyoloji 5. Fizyolojik 6. Medikal fizik 7. Endoskopi 8. Patolojik tetkikler İşlemler 1. Venöz kan alma 2. Kanül yerleştirme 3. Arter kan gazı 4. Parasentez ve asit boşaltımı 5. Santral venöz kanül 6. Hava yolu açıklığı sağlama 7. DC Kardiyoversiyon 8. Üretral kateterizasyon 9. Nazogastrik takma 10. EKG çekilmesi	1. Astım 2. KOAH 3. Bronşektazi 4. Torasik tümörler 5. Solunum sistemi enfeksiyonları 6. Tüberküloz 7. Pulmoner vasküler hastalıklar 8. Mesleki ve çevresel hastalıklar 9. Diffüz parankimal akciğer hastalıkları 10. Solunum yetmezliği 11. Plevra hastalıkları 12. Göğüs duvarı, solunum kasları ve diyafram 13. Mediasten hastalıkları 14. Sistemik ekstrapulmoner bozuklukların pleropulmoner belirtileri 15. Genetik ve gelişimsel bozukluklar 16. Kistik fibrozis 17. Astım dışındaki eozinofilik alerjik akciğer hastalıkları 18. Uyku bozuklukları 19. İmmün yetmezlik-akciğer 20. Akciğer transplantasyonu 21. Tütün kontrolü 22. Yoğun bakım üniteleri 23. Pulmoner egzersiz fizyolojisi ve pulmoner rehabilitasyon 24. Evde bakım 25. Palyatif bakım 26. Görüntüleme yöntemleri 27. Solunum fonksiyon testi 28. Bronkoskopi 29. Plevral girişimler 30. Deri testi 31. Semptom ve bulgulara göre hasta merkezli yaklaşım 32. Psikolojik faktörler ve yaşam kalitesi 33. Toplum sağlığı ve sağlık politikaları 34. Solunumsal epidemiyoloji 35. Gebelik ve solunumsal hastalıklar 36. Solunumsal hastalıkların önlenmesi 37. Göğüs cerrahisi

Tablo 5: En az uygulama sayıları

Uygulamalar	Sayı	Uygulamalar	Sayı
A. İZLEDİĞİ HASTALAR		20. Body pletismografi yorumlama	30
1. Poliklinikte izlediği hasta	3000	21. Kardiyopulmoner egzersiz testi ve saha testleri uygulama ve yorumlama	30
2. Serviste izlediği hasta	700	22. Kompliyans ölçümü yorumlama	15
3. Pulmoner rehabilitasyonda izlediği hasta	50	23. Solunum kas incelemesi-yorumlama	20
4. Evde bakım hizmetlerinde izlediği hasta	20	24. Ventilasyon regülasyonu ölçümü-yorumlama	10
5. Sigara bırakma polikliniğinde izlediği hasta	50	25. Solunum mekaniği tayini-yorumlama	10
6. Kanser kemoterapisi uyguladığı hasta	50	26. Kan gazı tayini ve oksimetri uygulama ve yorumlama	50
7. Preoperatif değerlendirme yaptığı hasta	100	C. BRONKOSKOPI	
8. Yaşam kalitesi anketi uyguladığı hasta	50	27. Rigid bronkoskopi uygulama	20
9. Mekanik ventilasyon uyguladığı ve izlediği hasta	50	28. Fiberoptik bronkoskopi (FOB) uygulama	75
10. NIMV uyguladığı ve izlediği hasta	50	29. FOB-BAL	75
11. Polisomnografi uyguladığı ve izlediği hasta	50	30. FOB-bronşiyal biyopsi	75
12. Entübasyon uyguladığı hasta	50	31. FOB-transbronşiyal akciğer biyopsisi	25
13. Transtorasik ince iğne aspirasyonu yaptığı hasta	25	32. FOB-transbronşiyal iğne aspirasyonu	25
14. Lenf bezi aspirasyonu yaptığı hasta	15	33. FOB-endobronşiyal ultrason	10
B. AKCİĞER FONKSİYON TESTLERİ		34. Girişimsel bronkoskopi teknikleri	10
15. Spirometre uygulama ve yorumlama	50	D. PLEVRAL GİRİŞİMLER	
16. Bronkodilatasyon testi uygulama ve yorumlama	50	35. Torasentez	75
17. Bronkoprovokasyon testi uygulama ve yorumlama	30	36. Plevral biyopsi	75
18. Difüzyon testi yorumlama	50	37. Tüp torakostomi	15
19. Statik-dinamik akciğer volümleri uygulama ve yorumlama	30	38. Plöredezis	10

Tablo 5: En az uygulama sayıları (devam)

Uygulamalar	Sayı	Uygulamalar	Sayı
39. Intraplevral fibrinolitik tedavi	10	54. Nükleer tıp teknikleri (V/P sintigrafi vb) yorumlama	25
40. Medikal torakoskopi	10	55. Ekokardiyografi yorumlama	25
41. Plevral ultrason	20	56. Ultrason yorumlama	25
E. DİĞER GİRİŞİMLER		57. Transözefageal ultrason yorumlama	5
42. Ekspirasyon havası ve soluk yoğunlaşması analizi	5	58. Ozafagial pH izlemi	5
43. Balgam indüksiyonu	10	59. Sitoloji/histoloji yorumlama	50
44. Balgam analizi (gram-giemza, ARB)	50	60. Mikrobiyolojik testleri yorumlama	50
45. PPD uygulama ve yorumlama	50	G. EĞİTİM ETKİNLİKLERİ	
46. Alerjik cilt testleri uygulama ve yorumlama	50	61. Verdiği seminer sayısı	10
47. EKG çekim ve yorumlama	50	62. Verdiği ders sayısı	15
F. DİĞER BİRİMLERLE İŞBİRLİĞİ İLE UYGULANAN GİRİŞİMLER		63. Katıldığı araştırma sayısı	2
48. Akciğer grafisi yorumlama	300	64. Sunduğu-tartıştığı vaka sayısı	10
49. Floroskopi uygulama ve yorumlama	25	65. Sunduğu mortalite vaka sayısı	5
50. Toraks-BT-YRBT yorumlama	200	66. Sunduğu literatür sayısı	10
51. Toraks MR yorumlama	50	67. Katıldığı konsey sayısı	20
52. PET-BT yorumlama	50	68. Katıldığı araştırma toplantısı sayısı	9
53. Sağ kalp kateterizasyonu	25	69. Katıldığı iç-denetim toplantı sayısı	5

Not: Her bir uygulamanın yetkinlik düzeyi EK-1'deki konu/yetkinlik alan ve düzeyleri listesinde gösterilmiştir.

ÖĞRENME VE ÖĞRETME MODELLERİ

Birçok sayıda klinik durum ile önemli sayıda işlemsel beceriyi kapsayan göğüs hastalıkları alanında uzmanlık eğitimi sürecindeki öğrenme, işe-deneyime dayalı öğrenme ve bağımsız öğrenmenin temel alındığı öğrenme modelleri üzerinden gerçekleştirilmektedir.

- İşe dayalı öğrenmede öğrenme sorumluluğu ile hizmet sorumluluğu uzmanlık öğrencisi tarafından bir arada üstlenilmektedir.
- Yaşam boyu öğrenmenin de önemli bir bileşeni olan bağımsız öğrenme, karşılaşılan klinik durum ya da sorunların çözümüne yönelik cevapları verebilmek için öğrenen kişinin neyi, hangi düzeyde öğrenmeye ihtiyacı olduğunu belirleme sorumluluğunu taşıması, yeni öğrenilenleri kendi gereksinim ve deneyimleri ile ilişkilendirerek anlamlandırmasıdır.
- Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri ise uzmanlık eğitimi veren kurumlar tarafından uzmanlık eğitimi kapsamında planlanan ders, seminer, olgu tartışması, makale sunumu gibi düzenli etkinliklerin yanı sıra belli dönemlerde değişik biçimlerde organize edilebilen kurs gibi etkinlikleri kapsamaktadır.

A. ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Önerilen öğrenme etkinlikleri altı temel başlık altında ele alınmış olup, bu etkinliklere ait kısa açıklamalar aşağıda verilmiştir.

a. Uygulamaya Dayalı Öğrenme Etkinlikleri

Yataklı servis hizmeti, poliklinikte ayaktan bakım hizmeti, yoğun bakımda yatan hastalara yönelik üstlenilecek sorum-

luluklar, nöbetler ve vizitler uygulamaya dayalı öğrenme etkinlikleri başlığı altında yer almaktadır.

Yataklı Servis Hizmeti: Serviste yatan hastalara yönelik eğitim ve deneyim kazanılması uzmanlık eğitim süreci boyunca devam eder ve hem ikinci hem üçüncü basamak sağlık hizmeti deneyimlerini kapsar.

Poliklinikte Ayaktan Bakım Hizmeti: İkinci ve üçüncü basamak sağlık kurumlarında deneyim kazanılmış olması beklenmektedir. Her uzmanlık öğrencisinin en az 12 ay poliklinik hizmeti üstlenmesi ve bu dönemde günde en az 4-6 yeni hasta, 10-12 izlem hastasını poliklinik ortamında görmesi önerilmektedir.

Yoğun Bakımda Sağlık Hizmeti: En az 60 tam gün yoğun bakım biriminde bulunması gerekmektedir. Bu durumun mümkün olmadığı koşullarda yoğun bakım deneyimi kazanılması için 15'er günlük dönemler planlanabilir.

Nöbetler: İşe-deneyime dayalı öğrenme çerçevesinde her uzmanlık öğrencisinin önceden belirlenmiş bir program çerçevesinde gece nöbetleri sırasında da hizmet ve öğrenme sorumluluğunu sürdürmesi beklenmektedir.

Vizitler: Serviste yatan hastalara yönelik yapılan günlük vizitlerdir. Bu vizitler sağlık hizmeti amaçlı olduğu kadar sadece öğretim amaçlı da olabilir.

b. Beceri ve Tıbbi Girişim Hedefli Öğrenme Etkinlikleri

Göğüs hastalıkları uzmanlık alanına giren işlem ve girişimlere yetkinlik, bazı temel kuramsal bilginin edinilmesi, demonstrasyon, gözetim altında uygulama ve bağımsız uygulama aracılığı ile kazanılabilir. Her bir beceri bu konuda uzman olan bir gözetmen eşliğinde uygulanmalı ve her uygulama kayıt altına alınmalıdır.

Beceri ve Tıbbi Girişim Hedefli Öğrenme Etkinliklerine konu olabilecek beceri ve girişimler, Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi Konu/Yetkinlik Alan ve Düzeyleri listesinde yer alan Modül D 1, 2 ve 3'te sıralanmıştır.

c. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri

Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri, uzmanlık eğitimi veren kurumlar tarafından uzmanlık eğitimi kapsamında planlanan ders, seminer, olgu tartışması, makale sunumu gibi düzenli etkinliklerin yanı sıra belli dönemlerde değişik biçimlerde organize edilebilen kurs gibi etkinlikleri kapsamaktadır. Uzmanlık eğitimi sürecinde yılda en az 15 (8 saat × 15 gün) iş gününe karşılık gelecek olan zaman diliminin yapılandırılmış eğitim etkinliklerine katılım olarak ayrılması önerilmektedir. On beş güne karşılık gelen bu zaman diliminin (120 saat) 10 günlük bölümü (80 saat) göğüs hastalıkları alanında düzenlenmiş eğitim etkinliklerine ayrılmalıdır. Göğüs hastalıkları alanına ayrılmış olan bu 10 günün iki günü ulusal ya da uluslararası kongrelere katılım için planlanabilir.

d. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme

Bağımsız ve keşfederek öğrenme için değişik yöntemler aşağıda sıralanmıştır:

- Okuma ve güncel literatürün takibi
- Araştırma
- Grup tartışması
- Ortak araştırma – proje
- E-öğrenme

e. Bire Bir Öğrenme

Uygulamaya dayalı ve bağımsız öğrenme etkinliklerini planlayıp yürüten uzmanlık öğrencisi kendi öğrenme gereksinimlerinin neler olduğu, öğrenme süreci ve uygulamalara ilişkin güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini değerlendirerek kendini geliştirmek için bu konuları tartışabileceği gözetmen, akademik danışman ya da uzman eğiticilerin destek ve katkısını almalıdır.

f. Öğretme

Uzmanlık öğrencilerinin tıp fakültesi öğrencilerine, kıdemi az uzmanlık öğrencilerine, diğer sağlık çalışanlarına öğretme sorumluluğu, kendisi için önemli bir öğrenme olanağı verir. Seminer, makale sunumu gibi etkinlikler de bu amaca yönelik olarak yürütülür.

B. GÖZETİM (SÜPERVİZYON) VE GERİ BİLDİRİM

Uzmanlık öğrencisine her öğrenme ortamında resmi ya da gayri resmi biçimde yapıcı geri bildirim verilebilir. Her bir uzmanlık öğrencisi için yürütülecek sistematik gözetim, akademik gözetim ve klinik gözetim olmak üzere birbiri ile ilişkili ancak birbirinden farklı yapılanmaya sahip iki ayrı süreçten oluşur.

Akademik gözetim, gereken eğitsel ve mesleki gelişimin gerçekleştirilmesini sağlamak üzere, uzmanlık öğrencisinin eğitimi boyunca desteklenmesi ve izlenmesi sürecidir. Mesleki ve eğitsel gelişimine ilişkin uzmanlık öğrencisiyle düzenli görüşmelerin ve karşılıklı değerlendirmelerin yapılması, gelişim süreci hakkında kendisine geri bildirim verilmesi ve rehberlik yapılmasını içeren bu izlem ve destek sürecini yürüten öğretim üyesi/klinik şef/şef yardımcısı "akademik gözetmen" olarak tanımlanmıştır.

Klinik gözetim, uzmanlık öğrencilerinin klinik, poliklinik ve diğer hizmet alanlarında herhangi bir anda gerçekleştirdikleri günlük mesleki herhangi bir uygulamanın, söz konusu uygulamada ustalaşmış/uzmanlaşmış klinisyen tarafından o anda izlenmesi, uzmanlık öğrencisinin deneyim ve yetkinliğine uygun ve gerekli düzeyde gözetimin sağlanması ve bu uygulamaya ait geri bildirim verilmesi sürecidir. Söz konusu uygulamanın gözetimini o anda gerçekleştiren uzman kişi "klinik gözetmen" olarak tanımlanmıştır.

Uzmanlık eğitimi veren kurumda gözetim sistemi, kurum eğitim sorumlusu, akademik gözetmenler ve klinik gözetmenler tarafından yürütülür.

Kurum eğitim sorumlusu, anabilim dalı başkanı/ klinik şefi tarafından belirlenen, uzmanlık eğitiminin koordinasyon ve yürütülmesini sağlayan kişidir.

Eğitim sorumlusunun gözetim sistemi kapsamındaki görev ve sorumlulukları:

- Uzmanlık eğitimine başlayan her uzmanlık öğrencisi için bir akademik gözetmen belirlemek
- Kurum koşulları ve özelliklerine göre uyarlanmış gözetim sistemi, gözetim görev ve sorumlulukları konusunda akademik ve klinik gözetmenleri bilgilendirmek
- Her uzmanlık öğrencisinin akademik ve klinik gözetim süreçlerinin tanımlanmış çerçevede yürütülüp yürütülmediğini denetlemek
- Gözetimle ilgili ortaya çıkan aksaklık ya da sorunları saptamak ve ilgili taraflarla birlikte sorunu çözmek
- Kurum tarafından belirlenmiş sürelerde uzmanlık öğrencilerine ait akademik gözetmen değerlendirmelerini ve eğitim sürecine ait değerlendirme raporunu kurum sorumlusuna sunmak

Akademik gözetmen ve uzmanlık öğrencisi uzmanlık eğitiminin ve eğitim süreçlerinin değişik aşamalarının başladığı ilk iki hafta içinde ilk görüşmelerini yapmış ve öğrenme anlaşmasını imzalamış olmalıdırlar. Farklı aşamalarda (temel eğitim, uzmanlık eğitimi) gözetim sürecine başlarken uzmanlık öğrencisi gelişim dosyası göz önünde bulundurulmalıdır.

Akademik gözetmenin gözetim görev ve sorumlulukları:

- Uzmanlık öğrencisi ile görüşmelerin organize edilmesi, öğrenme anlaşmasının karşılıklı olarak imzalanması
- Öğrenme hedeflerinin gözden geçirilmesi ve kişisel gelişim planlarının görüşülmesi

- Haftada en az bir kez uzmanlık öğrencisi ile görüşülmesi
- Uzmanlık öğrencisinin gelişim seyrinin öğrenme hedeflerine göre tartışılıp değerlendirilmesi
- Resmi değerlendirme görüşmelerinin en az altı ayda bir yapılması
- Altı ayda bir uzmanlık öğrencisi değerlendirme raporunun kurum eğitim sorumlusuna sunulması
- Her yıl, yıllık eğitim raporunun hazırlanıp eğitim sorumlusuna sunulması
- İşe dayalı öğrenme deneyimlerinin değerlendirilmesinin yürütülmesi, değerlendirme kapsamında olan bilgi ve belgelerin toplanması (klinik gözetimden yazılı/sözlü geri bildirim alınması, akran, ekip çalışanları, hasta geri bildirimleri)
- Klinik uygulamalar hakkında klinik gözetmenlerin değerlendirmeleri çerçevesinde uzmanlık öğrencisinin bilgilendirilmesi, bu değerlendirmeler ve tüm geri bildirimler ile gelecekte beklenen gelişim hakkında bilgilendirme yapılması

Uzmanlık alanında yeterliğe sahip olan ve eğitim kurumunda klinik görev üstlenen her anabilim dalı öğretim üyesi ve klinik şef, şef yardımcısı ve uzman ilgili oldukları klinik uygulamalar için uygulamayı yapan her uzmanlık öğrencisine karşı klinik gözetim sorumluluğu taşımaktadır.

Klinik gözetmenlerin gözetim ile ilgili görev ve sorumlulukları:

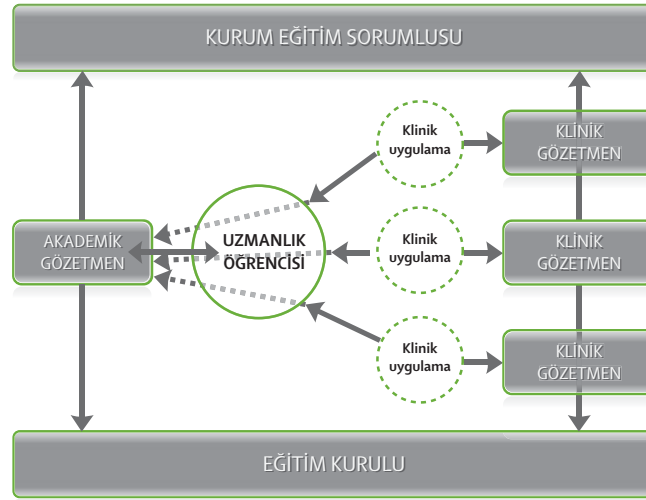
- Uzmanlık öğrencilerinin gerçekleştirdikleri klinik uygulamalar için gereken düzeyde gözetimin sağlanması
- Uzmanlık öğrencilerinin gözetim altındaki klinik uygulamalarının hasta ve uzmanlık öğrencisi için güvenli biçimde gerçekleştirilmesi
- Uzmanlık öğrencilerine gerçekleştirdikleri klinik uygulamalara ilişkin anında ve yapıcı geri bildirim verilmesi

- Klinik uygulamalara ilişkin olarak uzmanlık öğrencisinin danışma, tartışma, bilgilenme taleplerini karşılaması ve bunları yapması için uzmanlık öğrencisini cesaretlendirmesi
- Eğitim programının tanımladığı yetkinlikler çerçevesinde uzmanlık öğrencisinin klinik ve mesleki yetkinliğini değerlendirmesi; eğitim programının gerektirdiği değerlendirme yöntemlerini kullanması
- Gerçekleştirdiği klinik uygulamaya/lara ilişkin görüş ve değerlendirmenin uzmanlık öğrencisinin akademik danışmanına düzenli olarak bildirilmesi

Klinik ve anabilim dallarında kurum sorumlusu, eğitim sorumlusu, akademik ve klinik gözetmenlerden oluşan eğitim kurulunun ayda bir yapacağı toplantılarda gözetim sisteminin gerektirdiği klinik ve akademik gözetmenler arasındaki bilgi akışı sağlanmalıdır.

Şekil 2: Uzmanlık eğitiminde gözetim ve geri bildirim

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME

Uzmanlık eğitiminin değerlendirilmesinin amacı, uzmanlık öğrencisinin öğrenmesine, bilgi ve beceri kazanarak yetkinliklerinin gelişmesine yardımcı olmak, eğitim deneyimlerinden elde edilen kazanımların beklenen düzeyde olup olmadığını saptamak, öğrenci ve öğretim üyelerine öğrencilerin gelişimleri hakkında geri bildirim sağlamak ve aynı zamanda program hedeflerine ne kadar ulaşılabildiğini de ortaya koymaktır. Değerlendirme için kullanılabilecek yöntemler **Tablo 6**'da belirtilmektedir.

Etkin bir değerlendirme sisteminde;

- a. değerlendirmenin amacı açıkça tanımlanmış olmalı,
- b. kriterleri açık ve anlaşılır olmalı,
- c. geçerli, güvenilir ve tutarlı olmalı,
- d. uygun sıklık ve çeşitlilikte olmalı,
- e. eğitimin içine entegre olmalı,
- f. bireysel farkları ve özgünlüğü ortaya çıkarmalı,
- g. gelişimsel bir etkinlik olmalı ve öğrenmeye olumlu etkisi olmalı,
- h. sonuçlar sürece yansımalıdır.

Değerlendirmenin beklenen olumlu kazanımlarını elde etmek için eğitimsel etkisinin göz önüne alınması, özenle planlanması, sürekli gözden geçirilmesi ve iyileştirmeler yapılması gereklidir.

Eğitim programında yer alan temel hedef gruplarına yönelik olarak farklı değerlendirme yöntemleri kullanılmalıdır. Bilgi hedeflerine yönelik olarak yazılı sınavlar (açık uçlu / çoktan seçmeli); olgu yönetimi sorularından oluşan sınavlar; beceri hedeflerine yönelik olarak mini klinik sınav, uygulamanın doğrudan gözlemi; tutum hedefleri için ise çok kaynaklı geri bildirim (360°), öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, danışman değerlendirmeleri bir arada kullanılabilir.

Tablo 6: Değerlendirme yöntemleri, temel özellikleri ve kullanım alanları

Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli)	Bilgi düzeyi ölçümünde en yaygın olarak kullanılan yöntemdir. Özellikle konu kapsamının geniş olduğu durumlarda çok sayıda soru ile kapsam geçerliliği sağlanmaktadır. Uygulaması ve puanlaması kolaydır. Soruların temel kurallara uygun hazırlanması halinde nesnellik ve güvenilirliği yüksektir. <i>Yeterlik Kurulumuz, program önerilerinin hayata geçmesini desteklemek için yılda 2 kez tüm uzmanlık öğrencilerinin katılacağı merkezi bir çoktan seçmeli sınav yapmayı hedeflemektedir.</i>
Olgu yönetimi soruları-sınavı	Bilgi hedefleri arasında daha üst düzey bilişsel hedeflere (analiz, sentez, değerlendirme) yönelik olarak kullanılan yazılı değerlendirme yöntemidir. Geçerlilik ve güvenilirliği artırmak amacıyla olgu sayısının yüksek tutulması gerekir. Eğitim kurumları isterlerse, bu türden sınavlarla ara değerlendirmeler yapılabilir.
Mini klinik sınav	Gerçek klinik pratik içinde hasta ile görüşme, öykü alma, fizik bakı, ayırıcı tanı, karar verme, tedavi planlama gibi becerilerin değerlendirilmesinde kullanılır. Doğrudan performansın gözlenmesi esastır. Değerlendirmeci gözlemediği adayın becerilerini yapılandırılmış bir form kullanarak 1-9 arası bir ölçekle puanlar. Değerlendirme sonucunda gelişime yönelik bir geri bildirim verilebildiği gibi ayrıca bu formlar yetkinliğe karar verme amacıyla da kullanılabilir. Değerlendirmenin geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak için farklı kişiler tarafından çok sayıda gözlem yapılmalıdır. <i>Yeterlik Kurulumuz her uzmanlık öğrencisinin ayda bir kez mini klinik sınavla değerlendirilmesini önermektedir. Bu sınava yönelik formlar ve nasıl uygulanacağına dair ayrıntılı bir kılavuz ayrıca yayınlanacaktır.</i>
Uygulamanın doğrudan gözlemi	Mini klinik sınav benzeri bir süreçtir. Uygulamaya yönelik işlemsel becerilerin değerlendirilmesinde kullanılır. Doğrudan performansın gözlenmesi esasına dayanır. Değerlendirmeci adayın işlemlerini basamaklı bir rehber eşliğinde gözlemler ve puanlar. Değerlendirme sonucunda gelişime yönelik bir geribildirim verilebildiği gibi ayrıca bu formlar yetkinliğe karar verme amacıyla da kullanılabilir. Değerlendirmenin geçerlilik ve güvenilirliğini artırmak için farklı kişiler tarafından çok sayıda gözlem yapılmalıdır.
Çok kaynaklı geri bildirim (360° değerlendirme)	Uzmanlık öğrencisinin performansını doğrudan gözleyen klinik gözetmeni, akranları, hastalar, sağlık personeli tarafından doldurulan formlar aracılığıyla çok yönlü değerlendirmeye olanak sağlar. Tutum, davranış, profesyonellik, takım çalışması, etik boyutların değerlendirilmesinde kullanılan bir yöntemdir. Özellikle gelişimsel bir araç olarak kullanımı önerilmektedir. İçinde özdeğerlendirmenin de yer alacağı 6 aylık ya da yıllık periyodlarla yapılacak bir 360° değerlendirme uygulaması, özellikle uzmanlık öğrencilerinin mesleki tutum ve değerler açısından gelişiminin değerlendirilmesinde önem taşımakta ve Yeterlik Kurulumuz tarafından kurumsal programlarda kullanılması önerilmektedir.
Portfolyo (Uzmanlık öğrencisi gelişim dosyası)	Son yıllarda özellikle işe dayalı öğrenme stratejisinin kullanıldığı eğitim programlarında kullanılmaya başlanan ve tüm değerlendirme yöntemlerinin yetkinlik kanıtlarının yanı sıra uzmanlık öğrencisinin kendi öğrenmesini izlemesi, gözetmeni ile periyodik gözden geçirmeleri için zemin teşkil eden portfolyo, aynı asistanın öğrenme sürecinde kazanımlarını biriktirip refleksiyonlarını ekleyebildiği, yetkinlik düzeyini herhangi bir zamanda kanıtlayabildiği bir koleksiyondur. Öğrenmeye yön vermesi ve eğitici-uzmanlık öğrencisi arasındaki ilişki ve iletişimi güçlendirmesi, başarıyı belgelendirmesi açılarından eşsiz bir öğrenme ve sinama aracıdır. <i>Yeterlik Kurulumuz, tüm değerlendirme etkinliklerini de içinde barındıran bir elektronik portfolyo geliştirip başlangıçta gönüllü beş kurumun katılımı ile ön uygulama yapmak ve elde edilen sonuçlara göre ülke çapında önermek düşüncesindedir.</i>

“TÜRK GÖĞÜS HASTALIKLARI YETERLİK KURULUNUN TEMEL AMACI, UZMANLIK EĞİTİMİNİ İYİLEŞTİRMEK, DÜZEYİNİ YÜKSELTMEK, ULUSAL VE ULUSLARARASI STARDARTLARA UYGUN HALE GETİRMEKTİR.”

“YETERLİK KURULUNCA ÖNERİLEN BU UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMI, GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİMİNİ, İÇERİK, ÖĞRENME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ, EĞİTİM ORTAMI, EĞİTİCİ VE EĞİTİLENLER YÖNÜNDEN STANDARDİZE EDİLMESİNİ VE GELİŞTİRİLMESİNİ HEDEFLEMEDİR.”

EĞİTİM ORTAMI VE EĞİTİCİLER

EĞİTİM ORTAMI

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitiminin verileceği eğitim kurumları, uzmanlık eğitiminin bilgi, beceri ve tutum hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak özelliklere sahip olmalıdır. Buna göre bir uzmanlık eğitiminin verileceği klinik veya anabilim dalı:

- Ulusal otorite tarafından tanınmalıdır.
- Yatan hasta, günlük bakım ve poliklinik eğitimi içeren yeterli çeşitlilikte ve kapasitede olmalıdır.
- En az 15 yataklı bir servis bulunmalıdır.
- Kuramsal ve uygulamalı çalışma için yeterli yer, çeşitli laboratuvarlar, iletişim olanakları ve araç-gerçe sahip olmalıdır.
- Solunum fonksiyon laboratuvarı, bronkoskopi laboratuvarı, alerji laboratuvarı, yoğun bakım birimi, uyku laboratuvarı bulunmalıdır. Yoğun bakım birimleri (dahiliye yoğun bakım, postoperatif bakım yeri ve solunumsal bakım servisi) ile uyku hastalıkları laboratuvarı klinik/anabilim dalı dışında kurumun bir başka biriminde de bulunabilir.
- Ulusal ve uluslararası mesleki kaynaklara erişim olanağı bulunmalıdır.
- Uzmanlık eğitimi verilen kurumda uzmanlık eğitimi görenlerin ekip yaklaşımıyla hasta bakımını gerçekleştirme konusunda ustalığını geliştirme olanağı sağlayan göğüs hastalıkları ile yakından ilişkili olan bölümler (pediatri, radyoloji, nükleer tıp, patoloji, sitoloji, göğüs cerrahisi, mikrobiyoloji, biyokimya, immünoloji, meslek hastalıkları, fizyoloji, fizik tedavi-rehabilitasyon, KBB ve anesteziyoloji gibi) bulunmalıdır.

- Ayaktan ve yatarak izlenen hastaların kayıtlarını içeren bir arşiv sistemi bulunmalıdır.
- Uzmanlık eğitimindeki yetkinliklerin kazanılabilmesi ve yeterli deneyimin elde edilebilmesi için ayaktan ve yatarak yeterli sayı ve çeşitlilikte hastanın izlenme olanağı bulunmalıdır.
- Klinik yönetiminin etkinliği için yeter sayıda sekreter, memur ve teknoloji bulunmalıdır.
- Eğitim kurumunda iç denetim ve kalite güvence sistemi bulunmalıdır. Bu amaçla yapılandırılmış tıbbi değerlendirme toplantılarına (mortalite/morbidite toplantıları, enfeksiyon kontrolü ve ilaç tedavi komiteleri, kalite güvenirlik sistemi toplantıları vb) sahip olmalıdır.
- Uzmanlık öğrencilerinin dinlenebilmeleri için yeterli olanaklar bulunmalıdır. Nöbetçi uzmanlık öğrencileri için özel bir oda sağlanmalıdır.
- Eğitim planlaması, uygulaması ve değerlendirmesi konusunda gerek duyulan durumlarda yetkin bir uzmana danışılmalıdır.

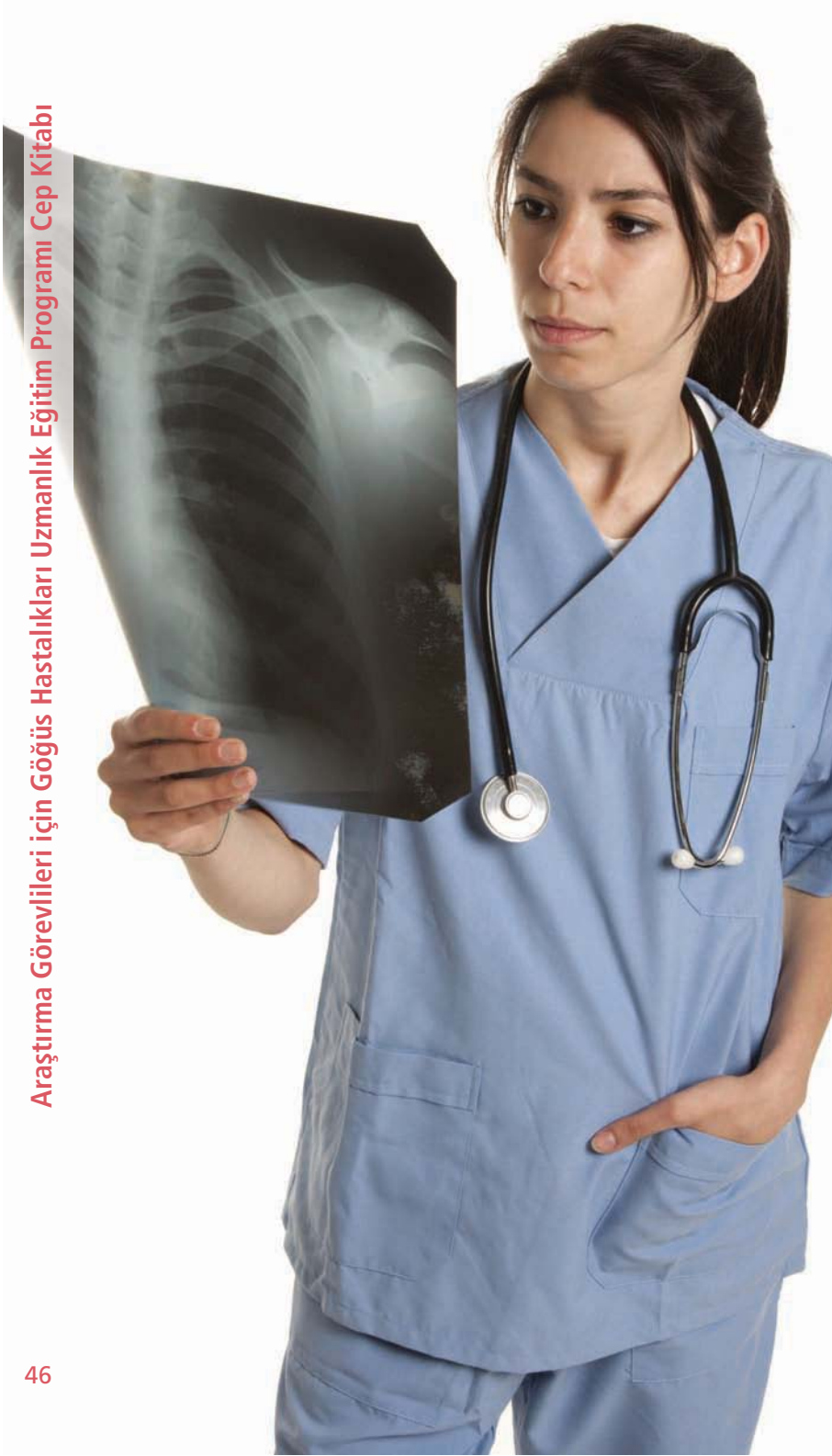
EĞİTİCİLER

Göğüs hastalıkları uzmanlık eğitimi veren bir kurumda en az 3 eğitici bulunmalıdır. Bu eğiticilerin en az biri üniversiteler için profesör veya doçent, eğitim hastaneleri için şef veya şef yardımcısı unvanına sahip olmalıdır. Bu eğiticilerde aranan özellikler:

- En az 5 yıldır aktif olarak çalışan, eğitimle yakından ilgili ve uzmanlığı her yönüyle yapan özel-likteki göğüs hastalıkları uzmanı olmalıdırlar
- Tam gün çalışmalıdırlar
- Yeterlik belgesine sahip olmalıdırlar
- En az bir yabancı dil bilmelidirler
- Yeterlik kurulunun belirleyeceği ilkeler ve kurallar çerçevesinde eğitim becerileri, ölçme-değerlendirme, araştırma yöntemleri ve yönetim becerileri gibi eğitici gelişimi kurslarına katılmış olmalıdırlar
- Yeterlik kurulunun belirleyeceği düzeyde bilimsel aktivitede bulunuyor olmalıdırlar
- Mesleki etik davranış standartlarına uygun olmalıdırlar

PROGRAM YÖNETİMİ VE SORUMLULUKLAR

Türkiye’de uzmanlık eğitiminin yasal düzenleme ve sorumluluğu Sağlık Bakanlığı (SB) tarafından üstlenilmiştir. SB bünyesinde oluşturulan, YÖK ve TTB temsilcilerinin de içinde yer aldığı Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK), uzmanlık eğitiminin ilkelerini ve yasal zeminini oluşturmaktadır. Tıp fakültelerinde yürütülen uzmanlık eğitimi, dekanlık bünyesinde oluşturulan Mezuniyet Sonrası Eğitim Kurulu veya Uzmanlık Eğitim Kurulu tarafından düzenlenmekte ve izlenmektedir. SB’ye bağlı eğitim hastanelerinde ise bu işlev Eğitim Planlama Kurulu (EPK) tarafından planlanmakta ve yönetilmektedir. Uzmanlık eğitim programı ise anabilim dallarında anabilim dalı başkanlıklarınca, eğitim hastanelerinde ise klinik şefliklerince uygulanmaktadır.

Türk Göğüs Hastalıkları Yeterlik Kurulu tarafından önerilen bu uzmanlık eğitim programı bir çerçeve programdır ve uzmanlık eğitimi veren her kurum tarafından, kurumun özelliklerine, alt yapısına ve kültürüne göre yeniden biçimlendirilmek, yönetilmek, izlenmek ve zaman içinde gözden geçirilmek durumundadır.

EĞİTİM KURUMLARININ SORUMLULUKLARI

- Tıp fakültelerinde dekanlar ve mezuniyet sonrası eğitim kurulları, eğitim hastanelerinde ise başhekimlik ve EPK, uzmanlık eğitim programının uygun şekilde hayata geçirilmesinden, izlenmesinden ve kalite yönetiminden sorumludur.
- Kurum sorumluları yukarıda belirtilen eğitim ortamını ve eğiticileri sağlamaktan; eğitim programının uygun şekilde hayata geçirilmesinden ve izleyip olası sorunları gidermekten sorumludur.

- Klinik ve anabilim dallarında kurum eğitim sorumlusu, akademik ve klinik gözetmenler ve uzmanlık öğrencileri temsilcisinden oluşan eğitim kurulu ayda bir toplanarak karşılaşılan sorunları tartışmalıdır.
- Kurum sorumluları, eğitim programını izlemek için bir iç denetim mekanizması ve nitelik kontrol sistemi oluşturmaktadır.
- Çalışma ortamı ve koşulları eğitim açısından olumlu olmalıdır.
 - ✘ Çalışma süresi ve nöbet süresi Avrupa Birliği standartlarına uygun olmalıdır
 - ✘ Uygun fiziksel ortam hazırlanmalıdır
 - ✘ Eğitici ile eğitilen arasındaki kast ilişkisi değiştirilmeli, eğitim öğrenci merkezli olmalıdır.
 - ✘ Önceden saptanmış kurallar ve görev tanımları yapılmış olmalıdır
 - ✘ Gebelik, askerlik gibi uzmanlık eğitimi sırasında talep edilebilecek ek sürelerin kullanılma hakkı sağlanmalıdır
 - ✘ Elektronik ve basılı bilgi kaynakları eksiksiz ve kolaylıkla ulaşılabilir olmalıdır
 - ✘ Bilimsel toplantılara katılım desteklenmelidir

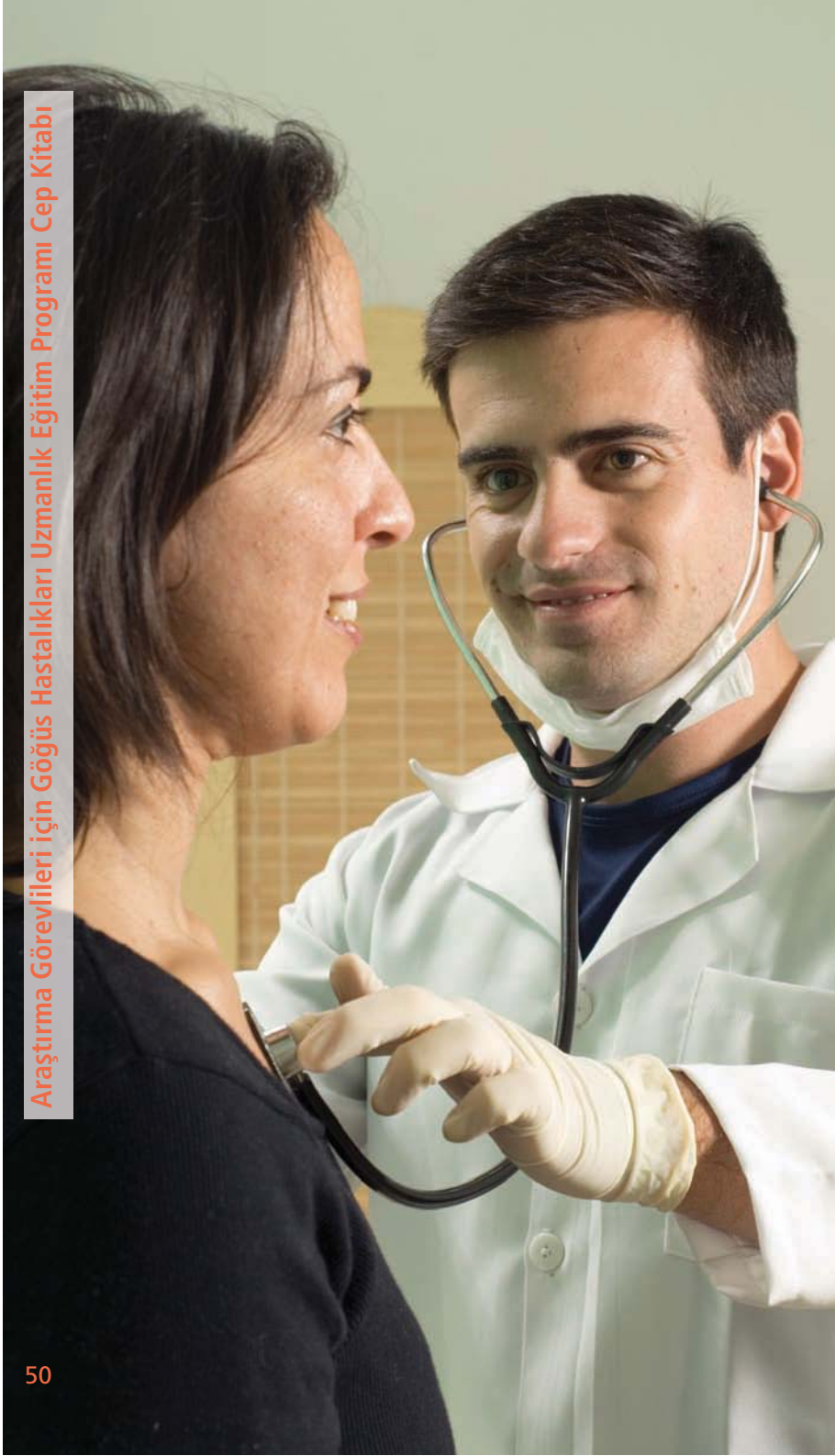
YETERLİK KURULUNUN SORUMLULUKLARI

- Eğitim programının uygulanmasını kolaylaştırmak için, eğiticilere yönelik dokümanlar ve eğitilenlere yönelik eğitim materyalleri üretmek, kurslar düzenlemek
- Merkezi veya bölgesel eğitim aktivitelerinin yapılmasını teşvik etmek veya düzenlemek
- Merkezi gelişim testleri uygulamak
- Eğitim üst kurulunu her yıl toplayarak, uzmanlık eğitim programlarının değişik kurumlardaki etkinliğini izlemek
- Yeterlik sınavları yapmak
- Göğüs hastalıkları uzmanlığı mesleki uygulama standartlarını belirlemek
- Gönüllü kurumlara ziyaret programları düzenlemek ve yeterli nitelikte bulunan kurumları akredite etmek

“YETERLİK KURULUNCA HAZIRLANAN BU EĞİTİM PROGRAMI BİR ÇERÇEVE PROGRAMDIR. GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİMİ VEREN HER KURUMUN, KENDİ ÖZELLİKLERİNE UYGUN, FAKAT YETERLİK KURULUNCA ÖNERİLEN ÖĞRENME HEDEFLERİNE (BİLGİ, BECERİ, TUTUM) ULAŞMAYI HEDEFLEYEN VE EN AZ UYGULAMA SAYILARININ YAPILMASINI SAĞLAYAN, KURUMSAL EĞİTİM PROGRAMLARINI OLUŞTURMALARI GEREKMEKTEDİR.”

“UZMAN HEKİMDEN BEKLENEN, ELEŞTİREL DÜŞÜNMEK, SORGULAMA, GÖZLEM YAPMAK, BİLGİ VE GÖZLEMLERİNİ SENTEZ EDEBİLMEK, İLGİLİ DURUMLARDA KULLANABİLMEK VE ETKİLİ BİR BİÇİMDE SUNABİLMEKTİR.”

“GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİMİNİN VERİLECEĞİ EĞİTİM KURUMLARI, UZMANLIK EĞİTİMİNİN BİLGİ, BECERİ VE TUTUM HEDEFLERİNE ULAŞILMASINI SAĞLAYACAK ÖZELLİKLERE SAHİP OLMALIDIR.”

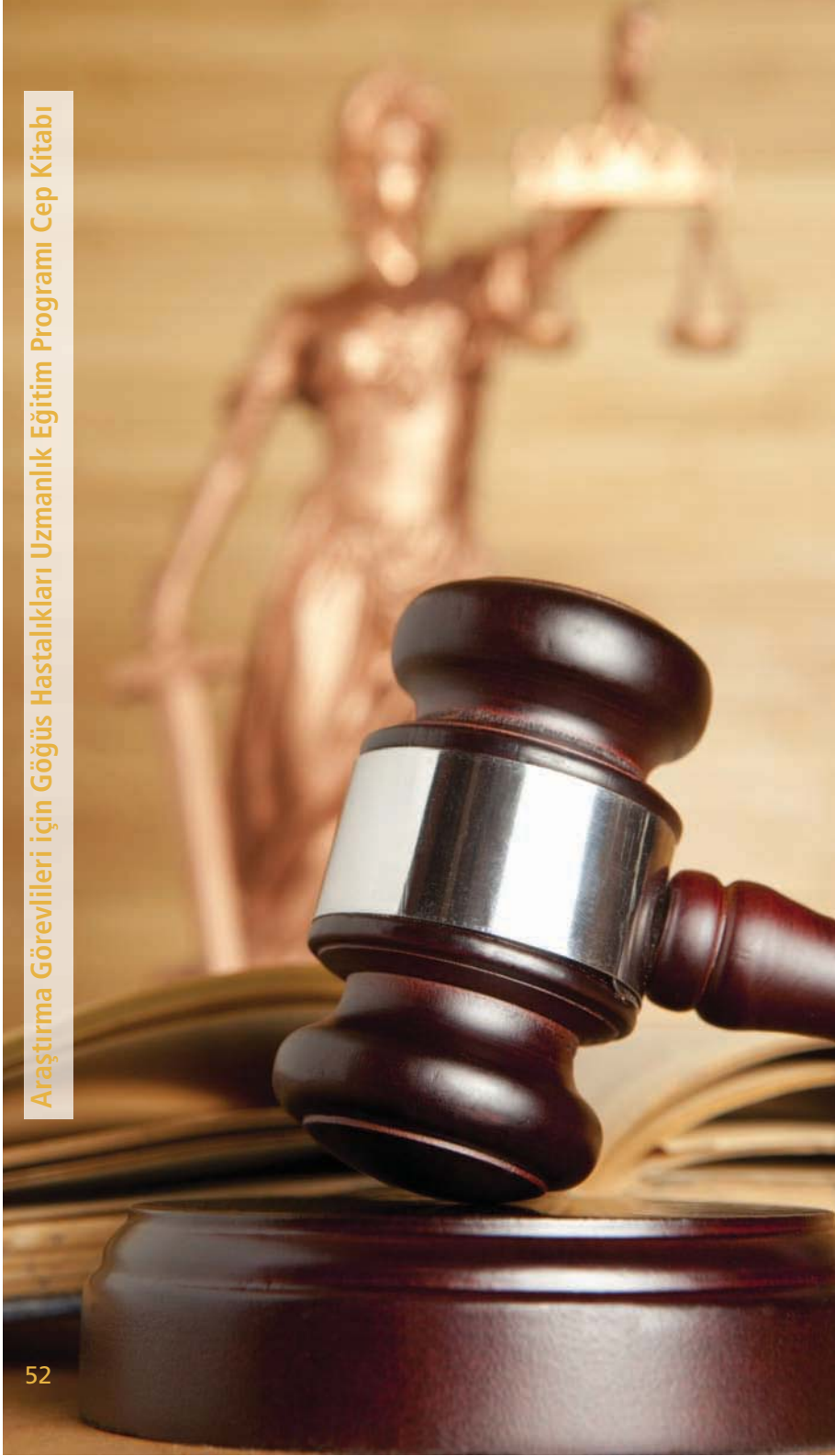
KALİTE-NİTELİK GÜVENCESİ VE PROGRAM DEĞERLENDİRME

Eğitim uygulamalarında hedeflenen ve uygulanan program arasında genellikle önemli farklar bulunur. Bu farkın irdelenmesi ve hedeflenen programa ulaşmak için programların değerlendirilerek iyileştirilmesi gerekir. Öte yandan uygulanan bir eğitim programı, kendi nitelik düzeyini gösterebilmelidir. Bu çabaların tümü bir kalite güvencesi sistemi olarak düşünülmelidir. Kalite güvencesi sistemi iç ve dış değerlendirme ile yürür. Program değerlendirme süreci her iki eylemi de kapsar.

Yeterlik Kurulu, eğitim kurumlarının sürekli ve sistematik bir program değerlendirme sistematiğini kullanmasını ve belirli periyotlarda yürütülecek dış değerlendirme (akran ziyaretleri, akreditasyon) süreçlerine gönüllü katılmasını önermektedir.

Uzmanlık eğitim programının değerlendirilmesi amacı ile aşağıdaki özelliklerde bir program değerlendirme sistematiği kullanılması önerilir.

1	Çok amaçlı, çok araçlı ve doğal tasarımlı bir kurumsal iç değerlendirme	2	Düzenli geri bildirim ve iyileştirme	3	Dış değerlendirme (akreditasyon)
---	---	---	--------------------------------------	---	----------------------------------

UZMANLIK ÖĞRENCİSİNİN HAK VE SORUMLULUKLARI

Bir uzmanlık öğrencisinden, uygun rehberlik altında mesleki ve kişisel gelişimini sağlaması, eğitim programında belirtilmiş yetkinliklere, belirlenen sürelerde sahip olması ve bağımsız öğrenmeyi sürdürmesi beklenmektedir. Bunları kazanabilmesi için programda belirtilen düzey ve zamanlarda tanımlanmış olan iş (hizmet) ve kendi eğitimiyle ilgili sorumluluklarını gerektiği gibi yerine getirmekle yükümlüdür. Yapılandırılmış eğitim etkinliklerinin bir kısmını kendi bölümünde, bir kısmını ise rotasyonlarda alır.

Uzmanlık öğrencisinin sorumlulukları

- Eğitim etkinliklerine düzenli katılmalıdır.
- Zorunlu olanlar: görevler, rotasyonlar, tez etkinlikleri, olgu toplantıları, makale saati, seminerler, konseyler, araştırma toplantıları, dersler.
- Gönüllü olanlar: Sürekli Tıp Eğitimi etkinlikleri (STE) – TTB Kredilendirme.
- Öğrenmesini izlemek, kariyerini planlamak, sosyal ve kişisel gereksinimleri ile sağlık, barınma vb konularda destek ve danışmanlık talep edebilmelidir.
- Göğüs hastalıkları güncel literatürünü izleyebilecek düzeyde yeterli yabancı dil öğrenmelidir.
- Portfolyosunu, olgu kayıtlarını düzenli bir şekilde tutmalı, eğiticilere düzenli geri bildirim vermelidir.
- Programı ve eğitim kurumunu değerlendirmelidir. Rotasyonlar için geri bildirim vermelidir.

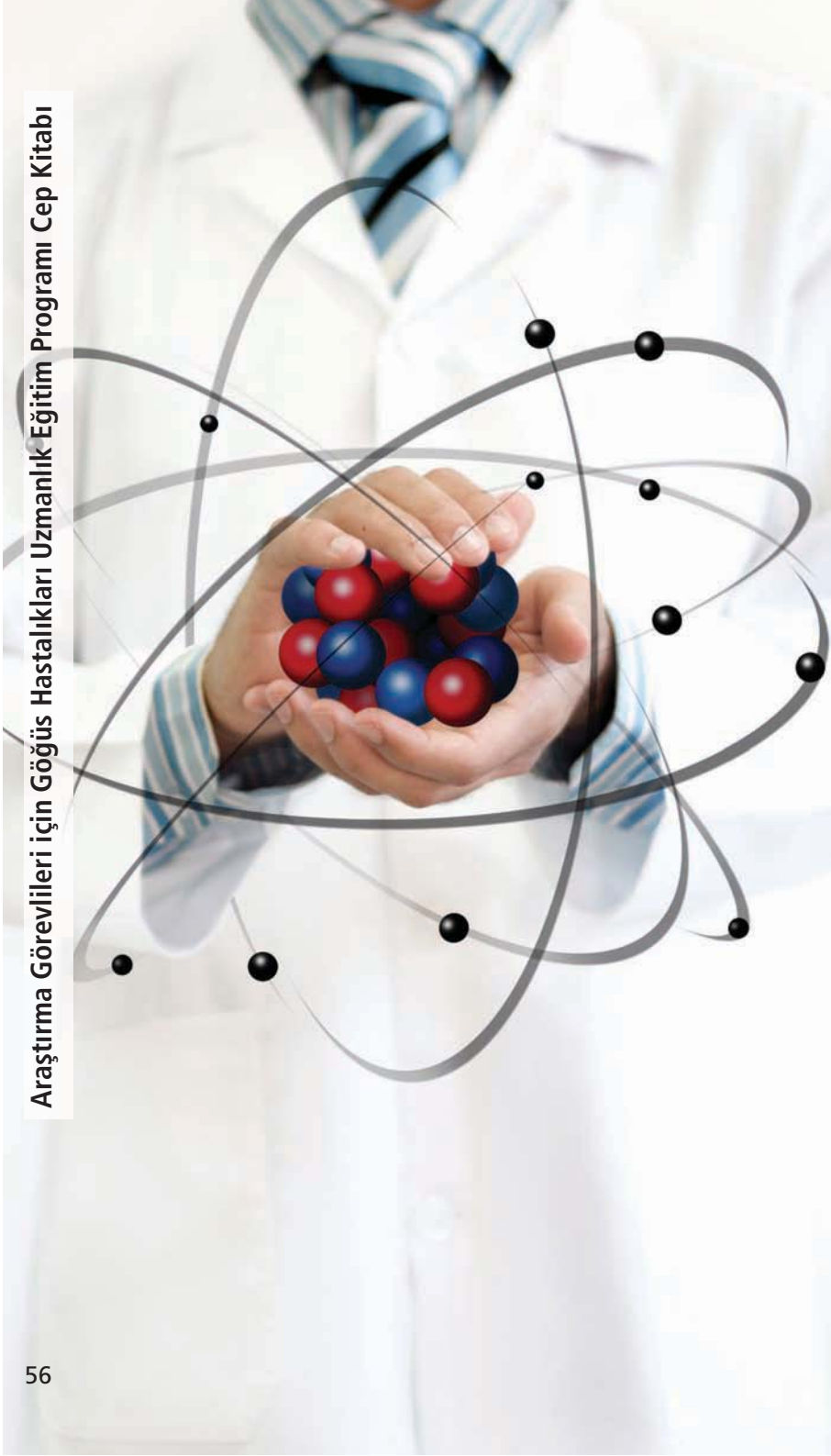
- Yeterli sıklık, süre ve derinlikteki oturumlarla mesleki gelişimini akademik gözetmeni ile birlikte değerlendirmeli, güçlü ve zayıf yönleri fark etmeli, kişisel gelişim planlarını bu zeminde yapmalıdır.
- Araştırma etkinliklerine katılmalı, beş yılda tezi dışında en az iki yayın ve en az üç bildiri sunumu yapmalıdır.
- Beş yıl içinde en az üç kongre veya sempozyuma, en az üç ulusal kursa katılmalı, yılda en az bir seminer vermeli, en az dört makale çevirisi sunmalı, konseylerde olgu sunmalıdır.
- Kendi kendine bağımsız öğrenme süreçleri, uzmanlık eğitiminin asli unsurlarıdır. Bunun için uzmanlık öğrencileri yeterli zaman talep etmeli ve bu zamanı doğru kullanmalıdır.
- Tezini uygun zamanda almalı, tüm aşamalarında aktif olarak tez danışmanı ile birlikte tamamlayıp zamanında teslim etmelidir.
- Kanıtlara ve kılavuzlara uygun hekimlik uygulaması için bu konudaki rehberleri takip etmelidir.
- Öykü alma ve fizik muayene eğitimi sırasında hasta-hekim ilişkisi, gerçeği söyleme, mesleki gizlilik ve aydınlatılmış onam konusunda yeterli kazanımları edinmeye çalışmalıdır.
- Kendilerini eksik / yetersiz algıladıkları alanlarda, gerekli denetimi istemeli, oluşan bir hata karşısında nasıl davranması gerektiğini bilmelidir.
- Endüstri kaynaklı bilgileri eleştirel değerlendirmelidir.
- Ekip çalışmasının içinde yer almalıdır.
- Bir hekim olarak toplumsal sorumlulukların farkında olmalıdır.
- Sağlıklı bir toplum için gerekli savunuculuk politikalarını hayata geçirmelidir.
- Eleştirel bakış açısına sahip olmalıdır.

Özet olarak, uzmanlık öğrencisinin bulunduğu eğitim ve hizmet ortamında üreten ve talep eden bir konumu olmalı, tanımlanmış olan yetkinlikleri kazanmalı, kendi öğrenme sürecini ve gelişimini sürekli izlemelidir.

“GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIK EĞİTİM PROGRAMININ TEMEL ÖZELLİKLERİ, UZMANLIK ÖĞRENCİSİ ODAKLI OLUŞU, MEZUNİYET HEDEFLERİNE (SONUCA) DAYALI OLMASI VE BU HEDEFLERE ULAŞMAK İÇİN İŞE DAYALI ÖĞRENME DENEYİMLERİNE AĞIRLIK VEREN BİR STRATEJİYİ BENİMSEMESİ, ÇEKİRDEK YETKİNLİKLERİ MODÜLLER ŞEKLİNDE YAPILANDIRMASI VE VERİLEN EĞİTİMİ UZMANLIK ÖĞRENCİSİ GELİŞİM DOSYASI (PORTFOLYO) İLE İZLEMİYİ HEDEFLEMESİDİR.”

“UZMANLIK ÖĞRENCİSİ, BULUNDUĞU EĞİTİM VE HİZMET ORTAMINDA ÜRETEBİLİR VE TALEP EDEN BİR KONUMDA OLMALI, TANIMLANMIŞ OLAN YETKİNLİKLERİ KAZANMALI, KENDİ ÖĞRENME SÜRECİNİ VE GELİŞİMİNİ SÜREKLİ İZLEMELİDİR.”

“KLİNİK ORTAMINDAKİ ÖĞRETİM, USTA-ÇIRAK İLİŞKİSİ OLARAK ADLANDIRILAN GELENEKSEL YAKLAŞIMDAN ÇOK, EĞİTİCİ İLE EĞİTİLEN ARASINDA ÖĞRENME ORTAKLIĞI KURULMASINI GEREKTİRİR.”

ÇEKİRDEK MÜFREDAT

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
Düzey 1: Tanıyacak kadar farkındalık ve ne zaman sevk edileceğini bilmek					
Düzey 2: Denetim altında yönetime (veya sevk) yetecek kadar bilgi					
Düzey 3: Bağımsız uzmanlık pratiği için yeterli ileri bilgi					
Modül A.1: Solunum sisteminin yapı ve fonksiyonu					
A.1.1 Anatomi		•			
A.1.2 Solunum sisteminin gelişimi ve yaşlanması		•			
A.1.3 Fizyoloji		•			
A.1.4 Patofizyoloji		•			
A.1.5 Mikrobiyoloji		•			
A.1.6 Genetik		•			
A.1.7 Farmakoloji		•			
A.1.8 Patoloji		•			
A.1.9 İmmünoloji ve savunma mekanizmaları		•			
A.1.10 Moleküler biyoloji	•				
A.1.11 Biyokimya	•				
1. modüle de bakınız					
Modül B.1: Hava yolu hastalıkları					
B.1.1 Astım		•			•
B.1.2 Akut bronşit		•			•
B.1.3 Kronik bronşit		•			•
B.1.4 KOAH (kronik obstrüktif bronşit ve/veya amfizem)		•			•
B.1.5 Bronşiolit		•			•
B.1.6 Bronşektazi		•			•
B.1.7 Hava yolu stenoza ve malazisi		•		•	
B.1.8 Trakeo-özefageal fistül		•		•	

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
B.1.9 Üst hava yolu hastalığı		•			•
B.1.10 Vokal kord disfonksiyonu		•		•	
B.1.11 Yabancı cisim aspirasyonu		•			•
B.1.12 Gastro-özefageal reflü		•			•
B.2, B.4, B.5, B.6, B.8, B.9, B.10, B.14, B.15, B.16, B.17, B.18, B.19, B.20, B.21 modüllerine de bakınız					
Modül B.2: Torasik tümörler					
B.2.1 Akciğer kanseri		•			•
B.2.2 Metastatik akciğer tümörleri		•			•
B.2.3 Mezotelyoma		•			•
B.2.4 Metastatik ve diğer plevral tümörler		•			•
B.2.5 Benign intratorasik tümörler		•			•
B.2.6 Mediastinal tümörler		•		•	
B.2.7 Göğüs duvan tümörleri		•		•	
B.2.8 Sarkoma		•		•	
B.2.9 Lenfoma		•		•	
B.2.10 Soliter pulmoner nodül		•			•
B.1, B.6, B.10, B.11, B.12, B.13, B.14 modüllerine de bakınız					
Modül B.3: TB dışı solunum infeksiyonları					
B.3.1 Üst solunum yolu infeksiyonları		•			•
B.3.2 Alt solunum yolu infeksiyonları		•			•
B.3.3 Toplum kökenli pnömoni		•			•
B.3.4 Nozokomial pnömoni		•			•
B.3.5 Bağışıklığı baskılanmış hastada pnömoni		•			•
B.3.6 Diğer pnömoniler		•			•
B.3.7 Parapnömonik efüzyon ve ampiyem		•			•
B.3.8 Akciğer absesi		•			•
B.3.9 Fungal infeksiyon		•			•
B.3.10 Paraziter infeksiyon		•		•	
B.3.11 Epidemik viral infeksiyon		•			•

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
B.3.12 Sepsis		•			•
B.1.6, B.7, B.8, B.10, B.11, B.12, B.13, B.15, B.16, B.17, B.18, B.20 modüllerine de bakınız					
Modül B.4: Tüberküloz					
B.4.1 Akciğer TB		•			•
B.4.2 Akciğer dışı TB		•			•
B.4.3 Bağışıklığı baskılanmış hastada TB		•			•
B.4.4 Latent tüberküloz enfeksiyonu		•			•
B.4.5 Non-tüberküloz mikobakteriyel hastalıklar		•			•
B.4.6 Çok ilaca dirençli tüberküloz		•			•
B.4.7 Tüberküloz kontrol programı		•			•
B.1, B.6, B.10, B.11, B.12, B.13, B.16, B.20 modüllerine de bakınız					
Modül B.5: Akciğer damar hastalıkları					
B.5.1 Pulmoner embolizm		•			•
B.5.2 Primer pulmoner hipertansiyon		•			•
B.5.3 Sekonder pulmoner hipertansiyon		•			•
B.5.4 Vaskülit ve diffüz pulmoner hemoraji		•			•
B.5.5 Anormal a-v komunikasyon		•		•	
B.1, B.7, B.10, B.11, B.14, B.15, B.16 modüllerine de bakınız					
Modül B.6: Mesleki ve çevresel hastalıklar					
B.6.1 Mesleki astım		•			•
B.6.2 Reaktif hava yolu disfonksiyonu sendromu		•			•
B.6.3 Pnöмокonyoz ve asbestle ilişkili hastalık		•			•
B.6.4 Hipersensitivite pnömonitisi		•			•
B.6.5 Toz ve toksik gaz inhalasyon hastalığı		•			•
B.6.6 İç ortam kirliliği ile ilişkili hastalık		•			•
B.6.7 Dış ortam kirliliği ile ilişkili hastalık		•			•
B.6.8 Sigara ile ilişkili hastalık		•			•
B.6.9 Yüksek irtifa hastalığı		•		•	
B.6.10 Dalma ile ilişkili hastalık		•		•	

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
B.6.11 Nükleer biyolojik ve kimyasal silahlara bağlı akciğer hastalıkları		•	•		
B.6.12 Maluliyet Değerlendirmesi		•			•
B.1, B.2, B.3, B.4, B.7, B.9, B.10, B.11, B.17, B.18 modüllerine de bakınız					
Modül 7: Diffüz parankimal (interstisiyel) akciğer hastalıkları					
B.7.1 Sarkoidoz		•			•
B.7.2 İdyopatik İnterstisiyel Pnömoniler [İdyopatik Pulmoner Fibrozis (IPF), Nonspesifik İnterstisiyel Pnömoni (NSIP), Kriptojenik Organize Pnömoni (COP), Akut İnterstisiyel Pnömoni (AIP), Respiratuvar Bronşiolitle ilişkili İnterstisiyel Akciğer Hastalığı (RB-ILD), Deskuamatif İnterstisiyel Pnömoni (DIP), Lenfoid İnterstisiyel Pnömoni (LIP)]		•			•
B.7.3 Etiyolojisi bilinmeyen Kriptojenik Organize Pnömoni (COP) / Bronşiolitis Obliterans Organize Pnömoni (BOOP)		•			•
B.3, B.5, B.6, B.8, B.10, B.14, B.15, B.18, B.19, B.20, B.21 modüllerine de bakınız					
Modül 8: İatrojenik hastalıklar					
B.8.1 İlaça bağlı hastalık		•			•
B.8.2 İnvaziv girişimlerin komplikasyonları		•			•
B.8.3 Radyasyona bağlı hastalık		•			•
B.1, B.3, B.7, B.9, B.10, B.11, B.12, B.13, B.14, B.17, B.19, B.20 modüllerine de bakınız					
Modül 9: Akut hasar					
B.9.1 İnhalasyonla oluşan akciğer hasarı		•			•
B.9.2 Travmatik torasik hasar		•		•	
B.1, B.6, B.8, B.10, B.11, B.12, B.13 modüllerine de bakınız					
Modül 10: Solunum yetmezliği					
B.10.1 Akut respiratuvar distres sendromu		•			•
B.10.2 Obstrüktif akciğer hastalığı		•			•
B.10.3 Nöromusküler hastalık		•		•	
B.10.4 Göğüs duvarı hastalığı		•			•
B.10.5 Diğer restriktif hastalıklar		•			•
B.1, B.3, B.4, B.5, B.6, B.7, B.8, B.9, B.11, B.12, B.13, B.14, B.15, B.16, B.17, B.18, B.19, B.20, B.21 modüllerine de bakınız					

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
Modül 11: Plevral hastalıklar					
B.11.1 Plevral efüzyon		•			•
B.11.2 Şilotoraks		•			•
B.11.3 Hemotoraks		•			•
B.11.4 Fibrotoraks		•			•
B.11.5 Pnömotoraks		•			•
B.2, B.3, B.4, B.5, B.6, B.8, B.9, B.10, B.13, B.14, B.15, B.16, B.19, B.20, B.21 modüllerine de bakınız					
Modül 12: Göğüs duvarı ve diyafram dahil solunum kaslarının hastalıkları					
B.12.1 Göğüs duvarı deformiteleri		•		•	
B.12.2 Nöromusküler hastalıklar		•		•	
B.12.3 Frenik sinir paralizisi		•		•	
B.12.4 Diyafragma hernisi		•		•	
B.2, B.3, B.4, B.8, B.9, B.10, B.14, B.15, B.19 modüllerine de bakınız					
Modül 13: Tümör dışı mediastinal hastalıklar					
B.13.1 Mediastinit		•		•	
B.13.2 Mediastinal fibrozis		•		•	
B.13.3 Pnömomediastinum		•		•	
B.2, B.3, B.4, B.8, B.9, B.10, B.11, B.15 modüllerine de bakınız					
Modül 14: Sistemik / akciğer dışı hastalıkların plöro - pulmoner belirtileri					
B.14.1 Kollajen vasküler hastalıklar		•			•
B.14.2 Kardiyak hastalıklar		•			•
B.14.3 Abdominal hastalıklar		•		•	
B.14.4 Hematolojik hastalıklar		•		•	
B.14.5 Obezite		•			•
B.14.6 Hiperventilasyon sendromu		•			•
B.14.7 Endokrin hastalıklar		•		•	
B.14.8 Böbrek hastalıkları		•		•	
B.1, B.2, B.5, B.7, B.8, B.10, B.11, B.12, B.16, B.19, B.20 modüllerine de bakınız					

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
Modül 15: Genetik ve gelişimsel bozukluklar					
B.15.1 Kistik fibrozis		•			•
B.15.2 Primer siliyer diskinezi		•		•	
B.15.3 Alfa-1 antitripsin eksikliği		•			•
B.15.4 Malformasyonlar		•		•	
B.1, B.3, B.5, B.7, B.10, B.11, B.12, B.13, B.16, B.19, B.20, B.21 modüllerine de bakınız					
Modül 16: Solunumsal hastalıklar ve gebelik					
B.16.1 Astım		•			•
B.16.2 Kistik fibrozis		•			•
B.16.3 Tüberküloz		•			•
B.16.4 Sarkoidoz		•			•
B.16.5 Restriktif akciğer hastalıkları		•			•
B.16.6 Gebeliğe bağlı solunumsal hastalıklar		•			•
B.1, B.3, B.4, B.5, B.10, B.11, B.14, B.15, B.17, B.19 modüllerine de bakınız					
Modül 17: Alerjik hastalıklar (IgE aracıklı)					
B.17.1 Üst hava yolu hastalığı		•			•
B.17.2 Astım		•			•
B.17.3 Bronkopulmoner aspergillozis		•			•
B.17.4 Anafilaksi		•			•
B.1, B.3, B.6, B.8, B.10, B.16, B.18 modüllerine de bakınız					
Modül 18: Eozinofilik hastalıklar					
B.18.1 Non-astmatik eozinofilik bronşit		•			•
B.18.2 Akut ve kronik eozinofilik pnömoni		•			•
B.18.3 Hipereozinofilik sendrom		•			•
B.18.4 Churg- Strauss sendromu		•			•
B.1, B.3, B.6, B.7, B.10, B.17 modüllerine de bakınız					

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
Modül 19: Uyku ile ilişkili bozukluklar					
B.19.1 Obstrüktif uyku apne sendromu		•			•
B.19.2 Santral uyku apne sendromu		•			•
B.19.3 Obezite hipoventilasyon sendromu		•			•
B.1, B.8, B.10, B.11, B.12, B.14, B.15, B.16 modüllerine de bakınız					
Modül 20: İmmün eksiklik hastalıkları					
B.20.1 Konjenital immün eksiklik sendromu	•			•	
B.20.2 Kazanılmış immün eksiklik sendromu		•			•
B.20.3 HIV ile ilişkili hastalık		•		•	
B.20.4 İlaça bağlı hastalık		•			•
B.20.5 Graft versus host hastalığı		•		•	
B.20.6 Transplantasyon sonrası immün yetersizlik		•		•	
B.1, B.3, B.4, B.7, B.8, B.10, B.11, B.14, B.15 modüllerine de bakınız					
Modül B.21: Nadir akciğer hastalıkları					
B.21.1 Langerhans hücreli histiositoz		•			•
B.21.2 Lenfanjiyoleiomyomatozis (LAM)		•			•
B.21.3 Pulmoner alveoler proteinozis		•			•
B.21.4 Amiloidoz		•		•	
B.1, B.7, B.10, B.11, B.15 modüllerine de bakınız					
Modül C.1: Semptomlar ve bulgular					
C.1.1 Dispne		•			
C.1.2 Hişiltılı solunum		•			
C.1.3 Stridor		•			
C.1.4 Ses kısıklığı		•			
C.1.5 Öksürük		•			
C.1.6 Balgam çıkarma		•			
C.1.7 Göğüs ağrısı		•			
C.1.8 Hemoptizi		•			
C.1.9 Horlama		•			

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
C.1.10 Hastalığın genel semptomları (ateş, kilo kaybı, ödem, noktüri ve gündüz uyukluluğu dahil)		•			
C.1.11 Anormal inspeksiyon bulguları (siyanoz, anormal solunum kalıpları, çomak parmak, göğüs duvarı deformiteleri, vena kava superior sendromu ve Horner sendromu dahil)		•			
C.1.12 Palpasyon ve perküsyonda anormal bulgular		•			
C.1.13 Oskültasyonda anormal bulgular		•			
Modül D.1: Akciğer fonksiyon testi					
D.1.1 Statik ve dinamik akciğer volümleri - yorumu ve uygulaması		•			•
D.1.2 Vücut pletismografi - yorumu		•			•
D.1.3 Gaz transferi-yorumu		•			•
D.1.4 Kan gazı tayini ve oksimetri-yorumu ve uygulaması		•			•
D.1.5 Bronş provokasyon testi- yorumu ve uygulaması		•			•
D.1.6 Egzersiz testi –yürüme testleri ve spiroergometri (kardiyo-pulmoner egzersiz testi) dahil- yorumu ve uygulaması		•			•
D.1.7 Solunum mekaniklerinin tayini-yorumu		•			•
D.1.8 Komplians ölçümleri-yorumu		•		•	
D.1.9 Solunum kaslarının değerlendirimi-yorumu		•		•	
D.1.10 Ventilasyon-perfüzyon ölçümü-yorumu		•			•
D.1.11 Şant ölçümü-yorumu		•		•	
D.1.12 Uyku çalışmaları-yorumu ve uygulaması		•			•
D.1.13 Ventilasyon regülasyonunun ölçümü-yorumu		•		•	
Modül D.2: Diğer girişimler					
D.2.1 Göğüs hastalıkları ile ilişkili kan testleri ve seroloji		•			•
D.2.2 Ekspire edilen soluk bileşenlerinin analizi (NO, CO ve soluk yoğunlaşması dahil)		•		•	
D.2.3 Balgam indüksiyonu		•			•
D.2.4 Balgam analizi		•			•
D.2.5 Tüberkülin deri testi		•			•
D.2.6 Alerjik deri testi		•			•
D.2.7 Plevra ultrasonu		•			•
D.2.8 Torasentez		•			•
D.2.9 Kapalı plevra iğne biyopsisi		•			•

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
D.2.10 Plöroskopi (medikal torakoskopi)		•		•	
D.2.11 Fleksibl bronkoskopi		•			•
D.2.12 Transbronşial akciğer biyopsisi		•			•
D.2.13 Transbronşial iğne aspirasyonu		•			•
D.2.14 Endobronşial ultrason	•			•	
D.2.15 Bronko-alveoler lavaj		•			•
D.2.16 Bronkografi	•			•	
D.2.17 Rijid bronkoskopi	•			•	
D.2.18 Girişimsel bronkoskopi teknikleri (floresan bronkoskopi, brakiterapi, endobronşial radyoterapi, lazer ve elektrokoagülasyon kriyoterapi, fotodinamik tedavi, hava yolu stentleri dahil)	•			•	
D.2.19 Perkutan iğne biyopsisi		•			•
D.2.20 Sitoloji için ince iğne lenf nodu aspirasyonu		•			•
D.2.21 Sağ kalp kateterizasyonu	•			•	
D.2.22 Akciğer grafisi		•			•
D.2.23 Floroskopi		•		•	
Modül D.3: İşbirliği ile yapılan girişimler					
D.3.1 Torasik görüntüleme (direkt grafi, BT, MR)		•			•
D.3.2 Nükleer tıp teknikleri (pulmoner ve kemik taramada PET)		•		•	
D.3.3 Elektrokardiyogram		•			•
D.3.4 Ekokardiyografi		•		•	
D.3.5 Ultrason		•		•	
D.3.6 Transözefageal ultrason	•		•		
D.3.7 Özefageal pH monitörizasyonu	•		•		
D.3.8 Sitoloji/histoloji-yorumu		•			•
D.3.9 Mikrobiyoloji testi-yorumu		•			•
Modül E: Tedavi modaliteleri ve koruyucu önlemler					
E.1.1 Sistemik/inhale ilaç tedavisi		•			•
E.1.2 Kemoterapi		•			•
E.1.3 Diğer sistemik anti-tümör tedaviler		•			•
E.1.4 İmmünoterapi (de-/hiposensitizasyon dahil)		•		•	

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzey 1	Düzey 2	Düzey 3
E.1.5 Oksijen tedavisi		•			•
E.1.6 Ventilatuvar destek (invaziv/non-invaziv/CPAP)		•			•
E.1.7 Kardiyopulmoner resüsitasyon		•			•
E.1.8 Anestezi/cerrahi için değerlendirme		•			•
E.1.9 Endobronşial tedaviler	•			•	
E.1.10 İnterkostal tüp drenaj		•			•
E.1.11 Plöredezis		•			•
E.1.12 Evde bakım		•			•
E.1.13 Palyatif bakım		•			•
E.1.14 Pulmoner rehabilitasyon		•			•
E.1.15 Nutrisyonel girişimler		•		•	
E.1.16 Sürfaktan tedavisi	•			•	
E.1.17 Gen tedavisi	•			•	
E.1.18 Kök hücre tedavisinin ilkeleri	•		•		
E.1.19 Sigara bırakma		•			•
E.1.20 Aşılama ve enfeksiyon kontrolü		•			•
E.1.21 Diğer koruyucu önlemler		•			•
E.1.22 Sıvı-elektrolit ve asit baz dengesi		•			•
E.1.23 Uçak yolculuğu ve akciğer		•			•
Modül F: Temel mesleki beceriler					
F.1 İletişim (hasta eğitimi ve toplumu bilinçlendirmeyi içeren)		•			•
F.2 Literatür değerlendirme		•			•
F.3 Araştırma		•		•	
F.4 Öğretme		•			•
F.5 Klinik pratikte kalite temini/denetim		•			•
F.6 Multidisipliner ekip çalışması		•			•
F.7 İdare ve yönetim		•			•
F.8 Etik		•			•

Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Alanında Ulusal Çekirdek Müfredat	İsteğe Bağlı	Zorunlu	Düzy 1	Düzy 2	Düzy 3
Modül G: Diğer uzmanlıklarla paylaşılan alanlarda yeterlik					
G.1 Yoğun bakım		•		•	
G.2 Ara yoğun bakım (Yüksek-destek ünitesi) (HDU)		•			•
Modül H: Erişkin göğüs hastalıklarıyla ilişkili alanlarla ilgili bilgi					
H.1 Göğüs cerrahisi (akciğer transplantasyonu dahil)		•			
H.2 Radyoterapi		•			
H.3 Çocuk göğüs hastalıkları		•			
H.4 Göğüs fizyoterapisi		•			
H.5 Diğer ilişkili tıp uzmanlıkları		•			
Modül I: Göğüs hastalıkları ile ilişkili diğer alanlar					
I.1 Epidemiyoloji		•			•
I.2 İstatistik		•			•
I.3 Kanıta dayalı tıp		•			•
I.4 Yaşam kalitesi ölçümleri		•			•
I.5 Solunumsal semptomların gelişiminde psikolojik faktörler		•		•	
I.6 Kronik solunumsal hastalıkların psikolojik sonuçları		•		•	
I.7 Halk sağlığı konuları		•			•
I.8 Avrupa'da sağlık hizmetlerinin organizasyonu		•			•
I.9 Avrupa'da sağlık hizmetlerinin ekonomisi		•			•
I.10 Tazminat ve yasal konular		•			•

MODÜL ÖRNEKLERİ

Modül No/Adı: GY-1-4 Enfeksiyon kontrolü			
AMAÇLAR: Enfeksiyon kontrolünün kural ve uygulamalarında yetkin olmak			
Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
BİLGİ HEDEFLERİ			
• Enfeksiyon kontrolünün ilkelerini bilmek (1. yıl)	• Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Kurs) • Bağımsız ve keşfederek öğrenme	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli)	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Sertifika
• Yüksek riskli gruplarda (antibiyotik kullanımı gibi) enfeksiyon önleme prensiplerini tanımlamak ve akılcı antibiyotik seçiminin önemini kavramak (1. yıl)	• Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Seminer, Kurs) • Bağımsız ve keşfederek öğrenme	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli) • Mini klinik sınav	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Sertifika
• Ülkeye özgü enfeksiyon tiplerini ve mikroorganizma direnç paternlerini bilmek ve önemini kavramak (1. yıl)	• Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Kurs) • Bağımsız ve keşfederek öğrenme (Ortak araştırma)	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli) • Mini klinik sınav	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Sertifika • Bildiri • Basılı yayın
• Enfeksiyon kontrol komitelerinin görevlerini, yetki alanını bilmek ve önemini kavramak (1. yıl)	• Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Seminer, Kurs) • Bağımsız ve keşfederek öğrenme	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli)	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Sertifika
BECERİ HEDEFLERİ			
• Uygun enfeksiyon kontrol yöntemlerini uygulamak (1. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri (Demonstrasyon izlenmesi, Gözetim altında yapma, Bağımsız uygulama) • Bire bir öğrenme • Öğretme	• Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Akademik gözetmen raporu
• Hijyenik el yıkamayı yapabilmek (1. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri (Demonstrasyon izlenmesi, Gözetim altında yapma, Bağımsız uygulama) • Bire bir öğrenme • Öğretme	• Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Akademik gözetmen raporu
• Bölgesel antibiyotik rehberlerine göre uygun antibiyotik reçete etmek (1. yıl)	• Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Kurs) • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri • Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Bire bir öğrenme • Öğretme	• Mini klinik sınav	• Akademik gözetmen raporu • Kayıt (Uygulama, gözlem, hasta)

Modül No/Adı: GY-1-4 Enfeksiyon kontrolü

AMAÇLAR: Enfeksiyon kontrolünün kural ve uygulamalarında yetkin olmak

Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
TUTUM HEDEFLERİ			
Ekibi enfeksiyon kontrol ilkelerini uygulaması konusunda teşvik etmek (1. yıl)	- Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Kurs) - Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri - Bağımsız ve keşfederek öğrenme (Grup tartışması)	Çok kaynaklı geri bildirim (360°)	Akademik gözetmen raporu

*Her hedef için asistan kıdem yılına göre düzey belirtilmelidir.

MODÜL No/Adı: RO-İşlem-5 Plevral aspirasyon AMAÇ: Plevral drenaj ve aspirasyon konusunda yeterli ve yetkin olmak			
Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
BİLGİ HEDEFLERİ			
• İşlemin endikasyonlarını bilmek	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri (Yataklı servis uygulamaları, Yoğun bakım uygulamaları, Nöbetler) • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders)	• Yazılı Sınav	• Sınav Sonuçları
• Bilgilendirilmiş onamın önemini bilmek	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri (Yataklı servis uygulamaları, Yoğun bakım uygulamaları, Nöbetler) • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders)	• Yazılı Sınav • Mini klinik sınav sonucu	• Sınav Sonuçları
• Aseptik tekniği, lokal anestetiklerin emniyetli bir şekilde kullanımını bilmek	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri (Yataklı servis uygulamaları, Yoğun bakım uygulamaları, Nöbetler) • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders)	• Yazılı Sınav	• Sınav Sonuçları
BECERİ HEDEFLERİ			
• Uzman doktorların gözetimi, talimatları ve değerlendirmesi altında prosedür konusunda yetkin olmak	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri (Yataklı servis uygulamaları, Yoğun bakım uygulamaları, Nöbetler, Acil Servis uygulamaları) • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Kurs)	• Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi • Çok kaynaklı geri bildirim	• Kayıtlar • Akademik gözetmen raporu
TUTUM HEDEFLERİ			
• Hastaya minimal rahatsızlık vermeye önem vermek	• Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri (Yataklı servis uygulamaları, Yoğun bakım uygulamaları, Nöbetler, Acil Servis uygulamaları) • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders, Kurs)	• Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi • Çok kaynaklı geri bildirim	• Kayıtlar • Akademik gözetmen raporu

*Her hedef için asistan kıdem yılına göre düzey belirtilmelidir.

MODÜL No/Adı: GH-13 Mediasten hastalıkları			
AMAÇLAR: Mediasten hastalıklarının tanısını koyabilme ve tedavisini yönlendirebilmek			
Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
BİLGİ HEDEFLERİ			
• Mediasten hastalıklarının tanımı, sınıflandırılması ve etiyolojisini bilmek (3. yıl)	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders)	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli) • Olgu yönetimi soruları-sınavı	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Basılı yayın • Bildiri • Akademik gözetmen raporu
• Mediasten hastalıklarının ve komplikasyonlarının tanınmasına yönelik yöntemlerin bilinmesi ve uygulanması (4. yıl)	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri (Ders) • Uygulamaya dayalı öğrenme deneyimleri	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli) • Olgu yönetimi soruları-sınavı	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Basılı yayın • Bildiri • Akademik gözetmen raporu
• Mediasten hastalıklarının tedavisine yönelik yöntemlerin bilinmesi ve tedavinin yönlendirilmesi (4. yıl)	• Bağımsız ve keşfederek öğrenme • Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri	• Yazılı sınav (açık uçlu / çoktan seçmeli) • Olgu yönetimi soruları-sınavı	• Sınav sonuç belgesi • Katılım belgesi • Basılı yayın • Bildiri • Akademik gözetmen raporu
BECERİ HEDEFLERİ			
• Solunum fonksiyon testlerini uygulamak ve yorumlamak (3. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri	• Olgu yönetimi soruları-sınavı • Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Sertifika • Kayıtlar (Uygulama, gözlem, hasta) • Akademik gözetmen raporu
• Bronkoskopi uygulaması ve yorumlamak (3.-4. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri	• Olgu yönetimi soruları-sınavı • Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Sertifika • Kayıtlar (Uygulama, gözlem, hasta) • Akademik gözetmen raporu
• Tüberkülin deri testini uygulamak ve yorumlamak (3. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri	• Olgu yönetimi soruları-sınavı • Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Sertifika • Kayıtlar (Uygulama, gözlem, hasta) • Akademik gözetmen raporu
• Transtorasik biyopsi uygulamalarını yapmak (4. yıl)	• Beceri ve tıbbi girişim hedefli öğrenme deneyimleri	• Olgu yönetimi soruları-sınavı • Uygulamanın kontrol listesiyle gözlemi	• Sertifika • Kayıtlar (Uygulama, gözlem, hasta) • Akademik gözetmen raporu

MODÜL No/Adı: GH-13 Mediasten hastalıkları			
AMAÇLAR: Mediasten hastalıklarının tanısını koyabilme ve tedavisini yönlendirebilmek			
Öğrenim Hedefleri	Öğrenme Etkinlikleri	Değerlendirme Yöntemleri	Yetkinlik Kanıtı
TUTUM HEDEFLERİ			
Multidisipliner yaklaşım (4. yıl)	- Yapılandırılmış eğitim etkinlikleri - Bağımsız ve keşfederek öğrenme	- Çok kaynaklı geri bildirim (360°) - Özdeğerlendirme	Akademik gözetmen raporu

*Her hedef için asistan kıdem yılına göre düzey belirtilmelidir.

SAYILARLA GÖĞÜS HASTALIKLARI UZMANLIĞI

Tablo 1: Türkiye’de Göğüs Hastalıkları Uzmanlık Eğitimi veren kurumlar ve eğitici-eğitilen sayıları (Şubat 2009)

Özellikler	Üniversite	Sağlık Bakanlığı	Toplam
Eğitim kurumu	47	7	54
Eğiticiler			
Prof/Şef	118	34	152
Doç/Şef Yar	92	30	122
Yar. Doç/Başasistan	48	71	119
Toplam	258	135	393
Uzmanlık öğrencisi	389	168	557
Eğitici başına uzmanlık öğrencisi	1,5	1,2	1,4
2008’de yeni asistan	62	11	73
2008’de yeni uzman	44	22	66

Tablo 2: 2009 yılı verilerine göre genel iş yükü

	Sağlık Bakanlığı	Üniversite	Özel	Toplam
Göğüs Hastalıkları Polikliniklerine yıllık başvuru sayısı	5.905.668 (%84,3)	482.684 (%6,9)	611.555 (%8,7)	7.004.701
Göğüs Hastalıkları Kliniklerine yıllık yatan hasta sayısı	294.956 (%80,3)	50.196 (%13,7)	21.876 (%6)	367.132
Yatış Oranı %	4,99	10,4	3,58	5,24
Göğüs hastalıkları uzmanı sayısı (2009)	1014 (%63,8)	268 (%16,9)	306 (%19,3)	1588
Göğüs hastalıkları uzmanı sayısı (2010)	1203	246	305	1754
Uzman doktor başına düşen poliklinik	5824	1801	1999	4411
Uzman doktor başına düşen günlük poliklinik	27	9	9	20
Uzman doktor başına düşen yatan hasta	291	188	72	232

